

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO
LETO XII, ST. 67 — CENA 10 DIN
KRANJ, 28. AVGUSTA 1959

Ugledni francoski gost na Gorenjskem

Te dni je prispel na obisk v Jugoslavijo znani francoski levčarski politik Daniel Mayer s svojo soprogo. Mayer je bil svoječasno predsednik francoske vlade in je predsednik Lige za pravice človeka. V naši državi se želi poglobljeje seznaniti z našo gospodarsko in družbeno ureditvijo ter namerava o tem napisati knjigo.

V torek, 24. avgusta sta francoska gosta sprejela predsednik LRS Miha Marinko in član izvršnega komiteja CK ZKS dr. Jože Potrč. Popoldne pa je obiskal Kranj, kjer se je s predsednikom Okrajnega ljudskega odbora Vinkom Hafnerjem podrobneje razgovarjal o komunalni ureditvi. Iz Kranja je odpoval na Bled; naslednji dan pa je obiskal grobišče talcev v Dragi in spomenik francoskim internirancem v Podlublju nad Trzicem.

Fanfara XIV. državnega prvenstva so utihnile

Težka odločitev

V torek, 25. avgusta zvečer se je ob zvokih fanfar, sprevedu sodelujočih ekip, razdelil nagrad ter na koncu ob državni himni ter spušcanju jugoslovanske trobovnice, ki sta jo spustila najhitrejša plavalca Jugoslavije Camdjič Tija in Janez Kocmur, zaključilo XIV. državno povojno prvenstvo Jugoslavije v plavanju za leto 1959. Prvenstvo si je v treh dneh ogledalo preko 6.000 gledalcev.

Tekmovanja so nam dala nove prave med ekipami in posamezniki. Napovedi nekaterih plavalnih strokovnjakov in novinarjev, da bo letošnji državni prvak Mladost Zagreb, Primorje Reka ali Jadran Split, se niso uresničile. Presenetila je mlada ekipa Jadrana iz Hercegnovega, in to predvsem ženske, ki so zbrale vseh 74 točk in osvojile kar pet prvih mest, medtem ko moški niso osvojili nobene točke. Enako se je zgodilo pri Triglavu, samo s to razliko, da je vseh 74 točk in štiri prva mesta osvojila moška ekipa.

VLAĐO BRINOVEC dvakratni državni prvak

pa. Primorje z Reke in Mladost iz Zagreba sta bila največja favorita za osvojitve ekipnega državnega prvenstva. Toda to ni uspelo niti prvemu niti drugemu. Primorje je ostalo na tretjem mestu s precej boljso moško kot žensko ekipo. Mladost bi bila zanesljivo na prvem mestu, če ne bi bila diskvalificirana v predtekmovalnem moški štafeti 4 x 100 m mešana. Tako so šli tudi za Mladost vsi

Prvo leto dela Okrajnega zavoda za izobraževanje kadrov in proučevanje organizacije dela

Mnenje 11.000 delavcev

zbrano v anketah iz večjih podjetij - Kritična ocena organizacije - Mojstri in njihovi odnosi do delavcev - Strokovna sposobnost

Med prvimi okraji v republiki so lani v Kranju ustanovili Okrajni zavod za izobraževanje kadrov in proučevanje organizacije dela. Zavod zaključuje te dni prvo leto svojega dela.

Doslej so že izvedli analize oziroma ankete v 15 večjih podjetjih. Se to jesen pa bodo izvedli ankete v 10 podjetjih. Razen dosedanjih splošnih anket so izvedli še 4 posebne ankete, na podlagi katerih so skušali dognati določena vprašanja o prehrani delavstva, o medsebojnih odnosih v podjetju in o izkoriščanju letnih dopustov. Izvedeni sta bili tudi dve anketi (v Kranju in Trzinu) o tem, kaj naj bi v prihodnjem letu gradili, katera dela naj bi imela prvovrstni, drugovrstni značaj itd.

Največ vprašanj v splošnih anketah je bilo s področja kadrovske politike. Na taka vprašanja so odgovarjali delavci v Iskri, Tiskani, Bombažni predilnici in tkalnici v Trzinu, v Inteksu, Planiki, Savi, Verigi, v Gorenjski predilnici v Skofji Loki, v LIP Bled in Čenčju, v Skofjeloški »Jelovici«, v Plamenu v Kropi in drugih podjetjih. Od 15 kolektivov, kjer so ankete izvedli, je večina delavcev v 13 kolektivih izjavila, da jih ovira v proizvodnji slaba organizacija dela. Hkrati so delavci zelo samokritično ocenili tudi sebe. Na vprašanje, če menijo, da je njihova strokovnost nezadostna za večji delovni učinek, je prav

tako veliko število reklo: da. Odgovori z »da« se sučejo od 14 pa do 30 odstotkov vprašanih. Hkrati pa so delavci povedali tudi, da se želijo strokovno izpopolnjevati. Ta želja je izredno velika. Od 13 izvedenih anket, ki so vsebovale tudi to vprašanje, je v šestih anketah nad 50 odstotkov delavcev izrazilo željo po nadaljnjem izobraževanju. V nekem kolektivu je bila ta želja izražena celo z 79 %.

Taki in podobni izidi anket so Zavod pa tudi podjetja, družbene organizacije in samoupravne organe opozorili na probleme, ki jih je treba reševati. Kar pa je še posebno važno, ankete so v manjših enotah in v oddelkih zelo nazorno pokazale na konkretne slabosti in pomanjkljivosti v organizaciji dela, o notranjih odnosih in podobno.

Prav ankete so tudi nakazale smer in način, kako začeti z izobraževalnim delom. Zato je zavod že v prvem letu izvedel 34 seminarjev za sindikalne funkcionarje ter za predstavnike delavskih svetov in upravnih odborov, 4 seminarje za člane delavskih svetov in 13 seminarjev za mojstre itd. Ker je velika potreba prav po izpopolnjevanju mojstrskega kadra, imajo še to jesen na programu kar 30 seminarjev za mojstre in 5 seminarjev za oddelkovodje. Na vrsti je tudi več seminarjev za člane samoupravnih organov, za sindikalne delavce in podobno, medtem ko pripravljajo za vodje personalnih služb v naših podjetjih posebno dvodelno šolo.

Tretja dekada bo uspešna

Pri brigadirjih na Suhi teče že tretja delovna dekada. Pričakovati je, da bo tudi ta zelo uspešna. Predvsem je v zadnjem času k temu pripomoglo lepo vreme, tako da dela nemoteno napredujejo. — Brigadirji bodo opravili vse, kar je predvideno v načrtih za gradnjo vodovoda. Prav sedaj odkopavajo stari del vodovoda od Razdežnika do Brda. Nov rov so izkopali do Rupe prav do prvih hiš. Teren je malo težji na Ilvki, ker se zemlja precej posipa. — Srednješolska brigada bo delala še do 1. septembra, medtem ko bo delavska ostala na trasi do 7. septembra.

Popoldanski prosti čas brigadirji izkoristijo za razna predavanja, ki so dvakrat tedensko. Imajo tudi avto-moto tečaj, za katerega je precej zanimanja in bodo izpiti 31. avgusta. Izvedli so tudi tri zabavne večere, jutri, v soboto zvečer, pa bo gostovalo v brigadirskem naselju DPD »Svoboda« Primskovo, ki bo brigadirjem izvajalo zabavni program.

Akcija za zbiranje sredstev za gradnjo športnih objektov, kot pravijo, ni dala pričakovanih uspehov. Pri tem ni šlo toliko za prodajo listkov in zbiranje denarja (kot je sicer tudi važno in je prilično uspelo), marveč za množično udeležbo pri gradnjah itd. V tem pa ni bilo dosti narejenega. Da bi v prihodnje celotna športna dejavnost enotneje delovala po nakazanih smernicah beogradskega kongresa, je tudi v našem okraju potrebno ustanoviti enotno vodstvo. Doslej se vsaka dejavnost — nogomet, odbojka, košarka — tako dalje, razvija v svojem ozkem okviru, ne glede na ostale veje telesne vzgoje. To pa zmanjšuje uspehe celote in je marsikje celo škodljivo.

O teh in podobnih vprašanjih telesne vzgoje v našem okraju zbirajo potrebne gradivo, ki ga bodo predložili odbornikom.

— I. c.

Telesna vzgoja na dnevnem redu prvega zasedanja OLO

Na prvem zasedanju OLO Kranj, ki bo sredi septembra, bo na dnevnem redu tudi vprašanje telesne vzgoje in gradnja športnih objektov. Gre za bistveno prelomnico z dosedanjim načinom gledanja na telesno vzgojo.

Na prvem kongresu telesne kulture, ki je bil letos pomladi v Beogradu, so delegati sprejeli konkretne naloge, ki pa jih v našem okraju prepočasno uresničujemo. V prvi vrsti gre za dokaj korenite spremembe v delu organizacij za telesno vzgojo in vključenje mladine v to dejavnost. Vzporedno s tem je tudi veliko konkretnih nalog v zvezi z gradnjami preprostih športnih objektov, ki naj bi služili množičnemu izživljanju mladine v telesnovzgojni dejavnosti. Občinski ljudski odbori prav za to sejo pripravljajo predloge o gradnjah športnih objektov v prihodnjih dveh letih.

BLEJSKA RAZGLLEDNICA — Foto: F. Perdan

Polletni plan jeseniške Železarnice

3804 tone žebeljev v ZDA

Železarna Jesenice je v primerjavi z letnim planom izvoza v prvem polletju 1959 izvršila 100 odstotno. Pri žebeljih je realizacija celo nekoliko večja zaradi specifičnih zahtev ameriških kupcev. Tržna situacija se je v teku prvega polletja močno izmenjala. Medtem ko je v začetku leta prevladovalo neintenzivno povpraševanje in precej nizke cene, se je proti koncu polletja tržišče pojačalo, tako v pogledu povpraševanja kot tudi v pogledu cen.

Jeseniška železarna je v letošnjem prvem polletju izvozila 3.804 tone žebeljev v vrednosti 178.993.000 deviznih dinarjev. Od tega so v ZDA prodali 3.681 ton žebeljev, ostalih 123 ton pa v dežele Perzijskega zaliva na Ceylonu in v Nigerijo. V drugem četrtletju se je povpraševanje po žebeljih iz Severne Amerike toliko povečalo, da niso mogli več slediti zahtevam kupcev in so večino povpraševanja zavržali. Tržišče Ceylona in Nigerije so morali deloma opustiti zaradi slabših cen in težko dosegljivega ladijskega prostora.

Cevi so v prvem polletju izvozili 2111 ton, in sicer 1682 ton v Vzhodno Nemčijo, 188 ton v Libanon, 108 ton v Egipt, 40 ton v ZDA in 95 ton v Luxemburg. Po dogovoru s prodajnim oddelkom so od planiranih 5.000 ton cevi izvoza prodali v prvem polletju le manjši del, da bi tako bolje zadovoljili domače tržišče. Za drugo polletje so težišče prodaje cevi prenesli na ZDA, kamor so že uspeli prodati 2.500

ton cevi. Izvažati jih bodo začeli konec tega meseca.

Elektrod je železarna do konca junija izvozila 520 ton, večji del v Sovjetsko zvezo, 20 ton pa tudi v Bolgarijo kot poskusno pošiljko. Ker Sovjetska zveza ni mogla sprejeti dodatnih količin, so preostalih 220 ton elektrod, ki jih morajo po planu izvoziti do konca leta, nudili na tržišče Bolgarije.

Izvoz žlindre je letos skoraj popolnoma odpovedal. Vzrok za to je predvsem slaba kvaliteta. Neznatne količine žlindre pa redno izvažajo v Avstrijo.

Kljub neurejenosti naše domače prodajne cene v primerjavi z ostalimi proizvajalci je Železarni v letošnjem prvem polletju uspelo izvoziti 140 ton bodeče žice v Burmo. Za bodečo žico se zelo zanimajo tudi na tržiščih Afrike in Južne Amerike ter Azije, kamor bi lahko izvozili celotno razpoložljivo kapaciteto.

V začetku leta so bile izvozne cene precej nizke, komaj so se dvignile nad lanske letošnje nivoje. Sele v aprilu in maju, ko je postalo očitno, da bo šla ameriška industrija jekla v stavko, se je stanje cen izboljšalo in so za večje zaključke uspeli dvigniti cene za povprečno 3 odstotke. Zaradi daljšega trajanja stavke v Ameriki gre tendenca cen še vedno navzgor, predvsem pri žebeljih. Pri ostalih artiklih, predvsem pri cevih, so se cene sicer zvišale, vendar precej manj kot pri žebeljih.

K. M.

Delo potrošniških svetov

Pred širšimi nalogami

Svet potrošnikov pri grosističnem podjetju »Kokra« v Kranju je že štirikrat razpravljal o problemih podjetja. Že na prvi seji, 2. februarja letos, so se lotili važnega vprašanja — izdatkov za potovanja in terensko službo. Kot pravijo v podjetju, je tamkajšnji potrošniški svet v dokajšnjo pomoč samoupravnim organom oziroma upravi.

Svet potrošnikov pri trgovini na drobno, »Eliti«, pa se je sestel samo dvakrat. Prvič so razpravljali o predpisih oziroma o nalogah tega organa in poslušali poročilo direktorja, v juniju pa so poslušali in razpravljali v glavnem o inventuri. Kaže pa, da se pri delu še niso povsem znašli. Prav tako so povedali za potrošniški svet (Kje, ne bi navajali! — Takih primerov je več!), ki se sploh še ni sestel. Samo enkrat so jih klicali na sestanek. — Ker pa niso bili sklepčni, so se razšli in od takrat... Nihče jih ni več iskal. Tako je povedala članica tega še neoživelega organa.

Po kranjskih trgovinah se lahko ugotovi eno in drugo: potrošniške svete, ki so se smotno lotili dela in hkrati tudi take, ki so ostali kot mrtvorjeno dete. Večina teh novoizvoljenih organov se je seveda lotila problemov.

Zdaj prihajajo sveti potrošnikov pred nove, širše naloge. Osnutek posebnega zakona, ki bo veljal verjetno že to jesen, predvideva dokajšnje spremembe v delu teh organov. Zahtevali bodo lahko podatke o poslovanju določenega podjetja, preko inspekcije dela bodo lahko zahtevali poseben pregled poslovanja, predlagali bodo lahko odstranitev direktorja ali posameznih uslužbencev, če bodo ugotovljene nepravilnosti oziroma škoda na račun skupnosti.

Vendar to ni najvažnejše. — Povsem novo je, da osnutek zakona predvideva svete potrošnikov v okviru novih, stanovanjskih skupnosti. Seveda, kjer teh še ne bi bilo, bo za delo svetov potrošnikov skrbel občinski ljudski odbor. Svet stanovanjske skupnosti bo odločal, kje so sveti potrošnikov potrebni itd. Ta razlika bo seveda narekovala tudi določene teritorialne spremembe svetov potrošnikov.

Kar je še posebno važno — sveti potrošnikov bodo nadzirali tudi družbeno prehrano. Ustanovljeni bodo pri raznih ljudskih kuhinjah, menzah in drugih gostiščih, kjer se hranijo stalni gostje oziroma abonenti.

Predlog zakona nalaga tem organom tudi odgovornejšo družbeno vlogo. To je najvažnejša sprememba. Čeprav v dobri nameri, v korist širokega kroga potrošnikov, so vendar dosedanja sveti potrošnikov največkrat nastopali kot druga stranka. Niso se zanimali za probleme prizadetih podjetij in niso včasih poznali niti objektivnih težav. Sedanja njihova naloga bo, da skupno z organi družbenega

upravljanja skušajo reševati nastale probleme, kar pa je seveda dokaj težavnejša in odgovornejša družbena funkcija.

Na jesenskih zborih volivcev bodo morda ponekod volili nove svete potrošnikov, ponekod bodo morda ostali kar sedanji. To je pač stvar organizacije. Toda ne glede na to bodo za vse veljale nekatere dosedajše izkušnje. — Povsod tam, kjer politične organizacije ne bodo nudile tem organom potrebne pomoči, kjer se za delo svetov ne bo zanimala stanovanjska skupnost oziroma ObLO, tam bo pretla nevarnost, da bodo njihove naloge ostale samo v zapisanem zakonu. Takšni pojavi pa utegnejo prizadeti samo potrošnike.

K. M.

Odhod IV. MDB na avtomobilsko cesto

V soboto, 29. avgusta ob 16. uri bo zbor IV. gorenjske mladinske delovne brigade »Pavle Medek-Katarina« pred novim poslopjem OLO Kranj. Brigado tvorijo mladinci in mladinke gorenjskih delovnih kolektivov. Komendant brigade je Vido Japelj iz tovarne čevljev »Peko« Trzin. Po zboru bo brigadna konferenca, nakar bo odhod brigade na avtomobilsko cesto. Brigada bo ostala na gradnji avtomobilske ceste dva meseca. Iz gradilišča na cesti se bo prav te dni vrnila domov III. MDB »Iva Slavca-Jokla«.

DA NE POZABIMO

Iz „Koledarja najvažnejših dogodkov ob 40. obletnici KPJ na Gorenjskem“ za mesec september

● **Zirovnica.** Septembra 1922. leta se je, pri ilegalnem prehodu čez mejo smrtno ponesrečil sekretar CK SKOJ Dragoljub Milovanović iz Beograda. Do nesreče je prišlo pod Orliči, med Zelenico in Stolom. Pokopan je v Breznici pri Zirovnici, kjer pripravljajo tudi veliko svečanost.

● **Jesenice.** Od 16. do 18. septembra 1929. leta je bila stavka v Železnici Jesenice (takratni KID), in sicer v žičnici, ker vodstvo podjetja ni hotelo ugoditi zahtevam delavcev. Ob tej stavki so bile hišne preiskave pri vseh delavcih, ki so bili osumljeni komunizma. Pogoste aretacije komunistov so takrat hudo razredčile njihove vrste.

● **Kranj.** V dneh 14 in 15. septembra 1936. leta je bilo aretiranih 20 oseb, največ iz tovarne »Semperit« (Sava). Osumljeni so bili komunistične dejavnosti. Oblast je bila obveščena, da je v tej tovarni najmočnejša organizacija KPJ.

● **Kranj.** Po ukazu bana Natlačena in notranjega ministra Korosca, je nekaj po polnoči 16. septembra 1936. leta prispel iz Ljubljane v Kranj poln vlak policistov. Bili so pijani vdrli so v Jugočeško ter s puškami kopiti in pendreki pretepali in razgnali stavekajoče delavce. Nato so vdrli še v druge tovarne.

● **Jesenice.** V gozdu v »Grofiji« pri Radovljici je bila 24. septembra 1939. Okrožna partijska konferenca za jeseniško okrožje. Konferenco je vodil Stane Zagar. Razpravljali so predvsem o naraščajoči nevarnosti pred fašizmom in v zvezi s tem o nalogah KPJ.

● **Tržič.** V gostilni pri Brodarju v Bistrici je bilo septembra 1939. l. partijsko zborovanje, ki se ga je udeležilo kakih 200 ljudi. Govoril je tovariš Franc Leskošek o fašistični agresiji na Poljskem in o splošni nevarnosti v svetu.

● **Lesce.** 1. 9. 1940 je bil ožji partijski posvet na Golfu, med Leskami in Zirovnico. Na posvetu, ki ga je vodil Stane Zagar, je bil navzoč tudi Edvard Kardelj. Govorili so o protidraginjski akciji, o javnem nastopu KPJ proti fašizmu in peti koloni in konkretnih nalogah posameznih članov Partije.

● **Jelovica.** Dne 9. septembra 1942. leta so Nemci napravili ponovno ofenzivo na področje Jelovice s približno 10.000 možmi. Pri Lipniški planini so obkolili Selško četo s štabom I. grupe odredov. Padlo je 25 borcev, med katerimi je bil tudi narodni heroj Jože Gregorič.

● **Udenboršt.** II. bataljon Koroškega odreda je 12. in 13. septembra 1942. leta vodil srdite borbe proti Nemcem v Udenborštu. Nemcev je bilo 5.000. Obkolili so partizane. 30 borcev je takrat padlo in le štirim se je posrečilo prebiti iz obročja.

● **Poljane.** Septembra 1942. je prišel v Poljansko dolino tovariš Boris Kidrič in se tam sestal z Maksom Krmeljem. Kidrič je dal nove važne smernice za razvoj NOB na Gorenjskem.

● **Turjak.** Prešernova brigada z 280 borci je začela 12. septembra 1943. leta napadati trdnjavo Turjak, kamor se je bilo zateklo 300 belogardistov. Po večdnevni bojih so utrdbo zavzeli, dasi je bila med najmočnejšimi belogardističnimi postojankami v Sloveniji. V tem junškem boju so Prešernovci priborili svoji brigadi naslov »udarna«.

● **Radovna.** 20. septembra 1944 so Nemci z velikimi silami vdrl v vas Radovno nad Gorjami in jo požgali. Precej domačinov so postrelili in pometali v ogenj. Ta zločin so napravili zato, ker so tamkajšnji prebivalci enotno podpirali NOV.

S seje ObLO Škofja Loka

Produktivnost dela raste

V torek je bila na seji Občinskega ljudskega odbora v Škofji Loki osrednja točka dnevnega reda obravnava poročila o gospodarjenju v gospodarskih organizacijah v prvem polletju 1959 in razprava o razvoju kmetijstva. Sprejeli so tudi plan kooperacijske proizvodnje v kmetijstvu za gospodarsko leto 1959/60. Nadalje je ljudski odbor imenoval dva poravnalna sveta v občini in med drugim sprejel še nekatere odloke s področja stanovalskih skupnosti.

Analiza gospodarjenja v prvem polletju 1959 je pokazala, da so skoraj vse gospodarske organizacije prizadevale povečati produktivnost dela. Podatki o uspehih v industriji povedo, da se je produktivnost dela, merjena po narodnem dohodku na zaposlenega, povečala povprečno za 14 odstotkov. Industrijska podjetja so se tudi držala smernic glede zaposlovanja delovne sile in niso prekršila določenega globala po občinskem družbenem planu. Prav tako kažejo podatki za 16 obrtnih podjetij povečanje produktivnosti dela za 8 odstotkov. Tudi trgovine in kmetijske zadruge so dosegle napredek, le gostinstvo ne kaže boljše rezultata kot v prvi polovici preteklega leta. Nasprotno pa je iz podatkov razvidno, da je precej podjetij pri razporeditvi čistega

dohodka na osebne dohodke in sklade odstopilo od prikazanega razmerja v dokumentaciji k novim tarifnim pravilnikom. Tako je n. pr. podjetje »Marmor« Hotavlje razporedilo ves čisti dohodek na osebne dohodke, gostinsko podjetje »Krona« v Škofji Loki pa 99,5 odstotka itd. Ta razmerja so ponekod tudi slabša od razmerij v letu 1958. Vendar so bili na seji mnenja, kar potrjujejo tudi podatki, da je novi sistem nagrajevanja, kljub slabostim v nekaterih podjetjih pokazal v splošnem dobre rezultate glede produktivnosti. Ljudski odbor pa je sklenil, da bo

Čistoča - prva obramba

pred sedanjimi obolenji v Stražišču in drugod

Sanitarni inšpektorat v Kranju sporoča, da je v zadnjih dneh prišlo do posameznih aktualnih črevesnih obolenj v Preddvoru, Cerkljah in Kranju, največ primerov pa je bilo v Stražišču.

Cepprav so ukrenili vse potrebno proti novim okužbam in ni vidna večja nevarnost, pa vendar zdravniki zelo priporočajo čimveč čistoče. Sadej in zelenjava je treba pred jedjo temeljito oprati. Hkrati priporočajo, naj bi pili čimmanj neprekuhane vode, naj bi si večkrat umivali roke, zlasti pa pred jedjo in skratka zelo pazili na osebno higieno. Pravijo, da je čistoča kot prva, najmočnejša obramba proti nalezljivim črevesnim boleznim, ki se je pojavila.

-I. c.

beležka

ČAS IN NAČIN — — —

Razprava o tarifnem pravilniku je bila (gre za večje podjetje v Kranju, a prav taki primeri so tudi drugod) večkrat na dnevnem redu. Na oglasnih deskah po oddelkih so bila razobešena vabila, osebno so obveščali in vabili na sestanke itd. Toda udeležba je bila zmeraj pičila. Tudi diskusije ni bilo. Vsaj ne take, kot je bilo pričakovati. Mudilo se jim je domov, na vlak, na avto, v menzo...

Tako se je končala »široka« diskusija v kolektivu in predstavniki sindikalne organizacije skupno z upravo podjetja, so povsem logično predložili tekst pravilnika delavskemu svetu in drugim občinskim organom v potrditev.

Potem je šlo v pozabo. Pred kratkim pa je razprava o tem znova oživela. Toda dokaj bolj živahna, množična, ki je vključila malone vse delavce. Bilo je to ti-ti, dan, ko so prejeli »plačo po novemu«, kot pravijo, z vsemi obračuni za nazaj. Niso se strinjali s tem. Protestirali so jasno in glasno. S kritičnimi ocenjenji se niso strinjali. Zaman so člani sindikalnega odbora in drugi skušali dopovedati, da je to pač zaključek takih sestankov, da je to nov tarifni pravilnik, o katerem so razpravljali mesece in mesece...

Ali še primer iz drugega podjetja. Nekaj članov kolektiva je začelo govoriti o zapostavljanju oziroma krivicah delavcem, ker letos ne prejamejo več regresov za dopust. Grozili so celo, da ne bodo več plačevali sindikalne članarine itd. Seveda je taka parola dobila ugodna tla. Zlasti še, ker je izhajala od vodilnih ljudi, članov upravnega odbora itd. Brez uspeha so jim drugi dopovedovali, da na sindikalni konferenci, ko je bilo govora in ko so glasovali prav o tem, ali naj bi se dajali skupni dobiček tudi za regrese posameznikom ali ne, ni bila večina za to, kajti menili so, da to ni pravično.

Takih in podobnih primerov je še več. Vsekakor je prav, da delavci povedo, kar jim ni prav, kar se jim zdi krivično, in skušajo stvari stalno popravljati na bolje. Vendar bi bilo treba take stvari povedati, pojasniti in se boriti za svoja stališča na sestankih, kadar je to na vrsti. To bi bilo dokaj uspešneje in pravičneje. Široka ljudska demokracija celo zahteva, da državljanji sodelujejo na raznih sestankih, da tam povedo svoje misli in predloge in da se zavzemajo za svoja stališča. Toda na sestankih! Sklepi izvoljenih organov, večina glasov na sestankih itd., pa so potem obvezni za celoto.

Podpirati razne sklepe zgolj zaradi »principa«, predanosti in tako dalje, pa tudi predpise in zakone, če ne ustrezajo potrebam in cilju našega razvoja, nikakor ni na mestu. Nikoli ni prekasno, da se stvari dopolnjujejo, prilagajajo razmeram in popravljajo. Vendar gre za pravilno izbiro časa in načina.

K. M.

JUBILEJ DVEH GODB

Pred kratkim je praznovala 75-letnica obstoja domažalska godba na pihala, ki je na jubilejni prireditvi zaigrala z novimi instrumenti. V nedeljo, 23. avgusta, pa je prav tako slavila 75-letnico godba v Mengšu. Tudi menška godba ima slavno tradicijo in beleži po osvoboditvi 550 nastopov. Na slavnostni prireditvi je tovariš Zvone Gorjup podal zgodovino godbe, ki se prav ob jubileju bori z nemajhno težavo: ima dovolj godbenikov — 30 je samo mladega naraščaja — pa premalo glasbil. Zleteti bi bilo, da bi požrtvovalni Mengšani in delovni kolektivi tudi menški godbi omogočili nabavo novih instrumentov.

NOVA ZAPOSILITEV INVALIDNIH OSEB

Zavod za zaposlovanje invalidnih oseb v Kamniku bo odprl v prostorih bivše tiskarne šivalnico kravat. Prostore še urejajo.

PO DOPUSTU V NOVIH PROSTORIH

Po kolektivnem dopustu v tovarni Titan v Kamniku so se delavci spet vrnili na delo. Med njimi so bili najbolj zadovoljni delavci v stiskalnici. Nič več jim ni bilo treba sesti za stroje v temnih in neprijetnih prostorih stare zgradbe. Med dopustom se je namreč oddelek preselil v nove svetle in zračne prostore.

NESREČE

NA POTI K ZAROCENKI SE JE UBIL

Člani Gorskke reševalne službe iz Kranja in Jezerskega so v nedeljo, 23. avgusta, na klic iz Češke kočje nad Jezerskim, odšli na pomoč. Ugotovili so, da je bilo za pomoč že prepozno. V tako imenovanem Grabnu nad Češko kočjo so našli samo še razpadajočo moško truplo. Domnevajo, da je do nesreče prišlo pred kakimi 14 dnevi. Kot so predpostavili, je ponesrečeni ob prehodu zdrknil v približno 10 m globok prepad. To so sklepali po nekaterih predmetih, ki so ležali krog trupla.

Iz listin, ki so jih našli, so ugotovili, da je ponesrečeni Dragiša Skrabčič iz Nov. Sada. Iz nekega pisma, ki so ga našli med pokojnikovimi papirji, je razvidno, da ga je dekle vabilo, naj pride k njej v Avstrijo. Iz tega so sklepali, da je bil ponesrečeni namenjen po illegalni poti čez mejo.

KOZOLEC POGOREL

V Kamniku je v ponedeljek, 24. avgusta popoldne ob 15. uri siredna pozvala gasilce. Visok dim se je dvigal za gimnazijo

ob nedograjeni stavbi kulturnega doma. Gorel je petekenski kozolec, last posestnika Dornika. Vseh 5 oken kozolca je bilo naloženih z mrvo, zato je imel ogenj dovolj netiva. Še pred prihodom gasilcev so stanovalci bloka oblivali z vodo bližnji hlev, da ga ni zajel ogenj. V kratkem je kozolec, ki je bil delno krit z opeko, pogorel. Domnevajo, da je požar nastal od odvrgenega cigaretne ogorka, ker vodi mimo kozolca steza.

JUBILEJ V ŽELEZNIKIH

Organizacija upokojencev in Rdečega križa v Železnikih sta pred dnevi skromno počastili jubilej 70-letnice rojstva svojega predsednika, tovariša Jovanka Benedičiča. Kljub sedmim križem je imenovan še vedno zelo delaven v družbenem življenju in zlasti v organizacijah, ki so mu zaupane. Jubilaru je čestital predsednik Občinskega odbora SZDL Franc Ceferin in drugi.

Te dni po svetu

● Predsednik ZDA Dwight Eisenhower, je v sredo, nekaj pred pol sedmo uro prispel na bonnsko letališče. Predsednika ZDA je sprejel kancler Adenauer in visoki predstavniki Zahodne Nemčije. Na poti po Evropi ga spremlja ameriški zunanji minister Herter.

V četrtek je Eisenhower odpotoval iz Bonna v London. Med svojim obiskom se je razgovarjal štiri ure in pol s kanclerjem Adenauerjem. Obisk predsednika Eisenhowerja v zahodnoevropskih glavnih mestih pričakujejo v Londonu z zaupanjem, da bo ustvaril konstruktivno podlago za bližnje razgovore s sovjetskimi ministrskimi predstavniki in da bo zahodna Evropa zmanjšala svoja nesoglasja na obseg, ki ne bo onemogočil konference na najvišji ravni. To dvojno posebno poudarjajo glede na Eisenhowerjeve razgovore z britanskimi zastopniki.

● Velike svetovne agencije in listi so precej poročali o skupnem sporočilu o obisku etiopskega cesarja Haile Selassija v Jugoslaviji in o razgovorih, ki jih je imel ob tej priložnosti s predsednikom republike Josipom Brozom-Titom.

● V Beogradu so imeli člani Misije dobre volje, ki je obiskala nekatere dežele Latinske Amerike, tiskovno konferenco. Na konferenci je član Zveznega izvršnega sveta Vladimir Popović poudaril, da so zelo široke možnosti za okrepitev in nadalje razširjanje vsehstranskega sodelovanja Jugoslavije in dežel Latinske Amerike na gospodarskem, političnem in kulturnem področju.

● Nemški podkancler in ministar za gospodarstvo Ludwig Erhart je odpotoval v sredo iz Aten, kjer je imel razgovore o gospodarskih odnosih med obema državama in o grškem sodelovanju na evropskem trgu. Po uradnih obiskih v Turčiji in Grčiji se je Erhart vrnil v Bonn.

NEVSEČNOSTI V GODEŠIČU

Ob priliki vrtno veselice, ki je bila v nedeljo, 23. avgusta v Godešiču pri Škofji Loki, je prišlo do hudega pretepa, med katerimi gradbenimi delavci in domačini. Kot trdijo nekateri očitniki, so pretep izzvali gradbeni delavci. Obračunavanje z noži je bilo tako hudo, da so morali odpeljati v bolnišnico 9 ranjencev. Najhujše poškodbe pa sta zadobila Ivan Avguštin in Šerif Hadžić. — Preiskava o pravih vzrokih je v teku.

-an

Prešernov pevski zbor pojde na Koroško

Na povabilo Slovenske prosvetne zveze v Celovcu bo Prešernov pevski zbor iz Kranja odpotoval v nedeljo, 30. avgusta, na krajše gostovanje po Koroški. Prvi koncert bo v Železnikih. Program bodo izvajali moški, ženski in mešani pevski zbor.

Pevci iz Kranja bodo sodelovali tudi na proslavi 50-letnice Slovenskega prosvetnega društva »Koča« v Svecah. V počasti

tev te obletnice bodo razen Prešernovega zbora sodelovali tudi domači pevski zbor, tamburaški SPD »Bilka« iz Bilčevca in drugi. Razen tega bodo pevci iz Kranja nastopali še v Zmotičah in sodelovali v oddaji Radia Celovca.

Glas o kvaliteti Prešernovega zbora je prodl tudi preko meje, zato si naši rojaki na Koroškem od srečanja s slovenskimi pevci obetajo lepega doživljanja. —an

LJUDJE IN DOGODKI

Pred velikimi preizkušnjami

Začenja se obdobje velikih preizkušenj osebne diplomacije Eisenhowerja. Tako se je glasila splošna ocena washingtonskih političnih opazovalcev v trenutku, ko se je v sredo ameriški predsednik odpravil na pot v Evropo. Tja ga je klicala nujnost, da izgladi nasprotja in trenja, ki so prišla na površje v zahodnem taboru že v tistem trenutku, ko je svet zvedel o bližnjih ameriško-sovjetskih pogovorih. Zato pomeni Eisenhowerjeva pot v Evropo pravzaprav prvo fazo oziroma uvod v jesenske ameriško-sovjetske pogovore. Njihov cilj pa je, kot sta to objavili obe strani, stopiti led, ki ga je hladna vojna nagrmadila okoli odnosov med ZDA in Sovjetsko zvezo ter med odnosi med vzhodom in zahodom sploh.

Reakcije na zahodu na povabilo Hruščovu, naj obišče ZDA, so pokazale, da se utegnejo ti pogovori odvijati v znamenju skaljenega ozračja v zahodnem taboru. Tega pa v Washingtonu nikakor niso smeli dopustiti. Prepričevanja in zagotavljanja iz Washingtona, da ne gre za pogajanja med vzhodom in zahodom za hrbotom zahodnih zaveznikov, niso mogla odpraviti sumničnega in ljubosumnosti v Parizu in Bonnu pa tudi v Londonu. Zato se je moral Eisenhower odločiti za pot v Evropo, oziroma v Bonn, London in Pariz, da tu na mestu uredi — kolikor je mogoče — nasprotja in doseže, da bo imel v trenutku, ko se bo pogovarjal s Hruščevom, zavaroval hrbet.

Čimbolj se je bližal dan prihoda Eisenhowerja v Evropo, tem moč-

nejše je kipel zahodni lonec trenj in nasprotij. Če sta Francija in Zahodna Nemčija še v začetku držali trdno skupaj in se je ves prepri skril na medsebojna očitanja med Parizom in Bonnom na eni ter Londonom na drugi strani, pa je zdaj prišlo tako daleč, da je Bonn začel obtoževati Pariz, da si lasti preveč in da postavlja francoske interese pred skupne interese zahoda. Britanci so očitali zahodni Nemčiji, da ne kaže prav nič razumevanja za sestanek na najvišji ravni, ki si ga ravno v Londonu najbolj želijo, dosti bolj kot pa ameriško-sovjetski sestanek med štirimi očmi. Francozi so napadali Bonn, London in Washington hkrati, da premalo podpirajo francoske koristi v Alžiriji itd. Ali je kaj čudno, če so v Washingtonu gledali na njegovo pot v Evropo kot na izredno težavno nalogo? Kaže, da bi bilo lažje poravnati rogeve v vreči, kot pa vskladiti vsa nasprotja v zahodnem taboru.

Treba bo še nekaj časa počakati, da bo postalo jasno, s kakšnim uspehom je končal Eisenhower svojo evropsko mislijo. V Bonnu se je zadržal le malo časa. Takoj naslednji dan ga je vodila pot v London, kjer so dozdaj pokazali še največ razumevanja in pripravljenosti, da podprejo ameriško-sovjetske pogovore. Na srečanje z De Gaulleom bo moral Eisenhower počakati, dokler se le-ta ne vrne iz Alžirije. Sele 2. septembra se bo sestal z njim. De Gaulle zahteva visoko ceno za svojo podporo ameriški politiki pogajanj s Sovjetsko zvezo. Francija naj dobi

od gospodarskih organizacij, ki se niso držale postavljenih razmerij pri razporeditvi čistega dohodka, zahteval posebne obrazložitve o katerih bo na prvi prihodnji seji razpravljali tudi zbor proizvajalcev.

OBRAZI IN POJAVI

KOT V PRAVLJICI...

Suhljata deška postava, zavita v lahak suknjič in obuta v strgane čevlje, se je pomikala ob strani miličnikove postave. Ljudje so ugibali, kaj je z dečkom. Je morda kradel, se je morda izgubil, ali...? Kdo ve? Preberite to kratko zgodbo in presodite!

Deček je star 6 let. Črnolas, svetlimi očmi. Edinček je. Oče je pijanec in tudi mati kaj rada zahaja v očetovo vinsko družino. Pozno ponoči se vračata domov. Sprejme ju otrok, lačen in solznih oči. Onadva pa mu namesto ljubeznive besede in toplega prigrizka zabrusita v obraz kletev; in če takoj ne utihne, ga pretepata, da deček od onemoglosti zaspi. Nikogar nima — ne bratov ne sestri, nikogar, ki bi mu poželil gorje, nikogar, ki bi ga ljubil.

Zato ni čudno, če se je deček nekega dne odločil, da pobege od doma, proč od vsega grdega...

Povsod je iskal zavetja. Celo trda klop v cerkvi mu je dala mirno zatočišče. Večer je. Majhna postava se stiska k obzidju visoke mestne hiše. Motne oči topo strmijo v noč. Pogledi dečka se ustavljajo na razsvetljenem cestišču. Mimo pride ženica, mati štirih otrok. Ljubeznivo popraša premražene ga dečka, zakaj ni v tej pozni uri doma, na toplem, pri starših. Deček, vesel, da mu sploh kdo privoži prijazno besedo, pove svojo žalostno zgodbo in usmiljena žena ga odpelje domov.

Francina in Anica sta ležali skupaj, deček pa v Aničini postelji. Po večerji se je vlegel na mehko ležišče in še nikoli mu ni bilo tako lepo pri srcu kot tistokrat. Prebudil se je. Polagoma je začel razlikovati obrise pohištva. Kmalu je bil buden, povsem buden. Skozi zavese na okenih so se prikazali prvi sončni žarki. Dečku se je zdelo, kot v pravljici...

Prosil je dobre ljudi, naj ga obdržijo pri sebi in jim obljubljal, da bo poslušen in dober. Toda težko je družini s štirimi otroki in končno — deček ima starše.

Dopoldan ga je odpeljal miličnik. Z otrokom je bilo treba storiti vse potrebno.

Kdo ve, ali so ga starši pogrešali?

M. P.

Izdaja ČP »Gorenjski tisk« — Urejuje uredniški odbor — Direktor S. Beznik — Odgovorni urednik Voljo Novak — Tel. uredništva 475 — Uprava 397 — Tekoči račun pri Komunalni banki v Kranju 607-70-135 — Izdaja ob ponedeljkih in petkih — Letna naročnina 600 dinarjev, mesečna 50 din

Gospodarske vesti

● V Metohiji pričakujejo letos rekorden pridelek jabolk, sliv, orehov in drugega sadja. Pridelali bodo več kot 2500 vagonov jabolk, 315 vagonov sliv in okoli 500 ton orehov. Tudi vinska trta je lepo obrodila, saj pričakujejo samo v prizrenskem Vinogorju več kot 2500 vagonov grozdja.

● V Vranjicu pri Splitu gradijo velik silos za 1200 vagonov žita, ki bo dograjen do konca leta. Ob silosu gradijo tudi stojnico, ki bo imela obrate za čiščenje pšenice in koruze ter prostor za sortiranje in tehtanje.

● Te dni so začeli graditi sistem hidrocentral na naši največji pomikalnici Trebišnjici, ki bodo dajale okoli 2,5 milijarde kilovatnih ur električne energije. Ogromno umetno »Bilješko jezero« bo akumuliralo večji del vode Trebišnice med Bilečo in Trebinjem.

● Republiška komisija za revizijo investicijskih programov je odkrila program graditve bombazne predilnice v Zaječaru. Predilnica bo nov obrat tovarne tekstila »Timočanka«, in bo imela 22.000 vreten, zaposlovala pa bo 400 delavcev.

● V zagrebškem podjetju »Jugomet« proučujejo možnost za serijsko proizvodnjo tipiziranih enosobnih, dvosobnih in trosobnih stanovanj. Cena za ta stanovanja bo za 8 do 10 odstotkov nižja, tako da bi stalo enosobno stanovanje 1,2 milijona dinarjev. Pričakujejo, da bodo s serijsko proizvodnjo začeli prihodnje leto.

● 16. avgusta je začela obratovati v Virgin Mostu v karlovaškem okraju nova tovarna vezanih plošč. To je največja tovarna v Kordunu in druga te vrste na Hrvaškem. V začetku bo izdelovala okoli 4200 kuhičnih metrov vezanih plošč letno, njena bruto proizvodnja pa bo znašala okoli 500 milijonov dinarjev.

● Tovarna strojev »Ivo Lola Ribar« v Železniku je sklenila pogodbo o zgraditvi 12 novih ter o preureditvi in razširitvi devet že obratujočih opemarn v Jugoslaviji. Vsaka izmed njih bo izdelala letno 10 do 40 milijonov opek. Največjo opemarno z zmogljivostjo 40.000.000 opek letno, grade v Vreocih.

● Industrija mavca in mletnega marmorja »Dinara« bo začela v začetku septembra v bližini Zemuna graditi novo tovarno mavca in drugih gradbenih proizvodov.

Za boljšo preskrbo potrošnikov z živili

Prvo veliko skladišče v Škofji Loki

Trgovsko podjetje »Loka« v Škofji Loki se je v času svojega obstoja, od leta 1952 dokaj hitro razvilo v veletrgovino, ki je lani dosegla že nad 800 milijonov dinarjev prometa. S špecerijskim blagom zalaga celo del ljubljanskega okraja. Toda kolektiv tega podjetja je imel številne težave, zlasti zaradi pomanjkanja skladišč. Z upravnimi prostori, skladišči in garažami so gostovali sem tja po Loki in okolici. To je resno oviralo delo in povzročalo znatne škodo. Zato je kolektiv sklenil zgraditi lastne prostore. — Najeli so 36 milijonov dinarjev kredita in že spomladi pričeli z delom. Po načrtu ing. arhitekta Antona Mlakarja gradijo v Starem dvoru nove prostore, kjer bodo garaže za 5 tovornjakov, upravni prostori, stanovanje za hišnika in kar je najvažnejše — veliko sodobno skladišče, kjer bo prostora za približno 100 vagonov živil. Skladišča bodo razporejena tako, da bo moč vskladiščiti blago po kemijski sestavi, stopnji pokvarljivosti, po potrebi vlage ali obratno itd. Opremljena bodo z ventilatorji, dva prostora pa bosta imela tudi hladilnice za pokvarljivo hrano. Stavba je tako grajena, da jo bodo po potrebi lahko povečali še za 50 vagonov živil. To skladišče stoji v neposredni bližini skladišča krompirja OPZ Kranj in ker je do skladišča lesa podjetja Jelovica že potegnjena železniška proga, bodo kasneje lahko do obeh skladišč postavili železniški tir, kar bo za tako velika skladišča izrednega pomena.

Na vprašanje, kaj bo skladišče pomenilo za tamkajšnje trgovino in oskrbo prebivalstva, nam je upravnik loške veletrgovine tovariš Jeglič med drugim dejal, da v Sloveniji takega skladišča še ni. »Mimo že navedenih prostorov,« kot je povedal, »bomo tam zgradili tudi prostore za embalažo in odpremni oddelek. Od tod bomo pošiljali živila in drugo blago po želji potrošnikov oziroma po naročilu posameznih trgovin. V prostorih, kjer bomo imeli hladilnice, bomo lahko vskladiščili pokvarljivo prehransko blago, kot so pomaranče, sadje, limone, slanino itd. Ker do se-

daj na Gorenjskem nismo imeli skladišč s hladilniki, se je dogajalo, da je n.p.r. trgovska mreža imela kakega blaga nekaj dni preveč, tako da se je kvarilo in gnilo, potem pa ga je zmanjkalo. Naše hladilnice bodo imele še eno dobro lastnost. Maloprodajni mreži oziroma potrošnikom bomo lahko posredovali blago iz tako imenovanih velikih hladilnic, ki so na primer v Dekanih pri Kopru, Ljubljani, na Reki in dru-

god. Tam imajo velike zaloge zelenjave preko zime. Prodaja tega blaga pa je bila tvegana, ker se izven hladilnika hitro pokvari. Zato tega blaga največkrat nismo naročali, čeprav so si ga potrošniki želeli.

»Kdaj se boste preselili v nove prostore?»

»V skladišča že oktobra, v upravne prostore pa konec letošnjega leta,« je povedal tovariš Jeglič.

-an

Urejeni grad — pridobitev za blejski turizem

Desetletno delo končano

Poslopje blejskega gradu je dobilo dokončno arhitektonsko in estetsko podobo

Nekakšno lagodno zadoščenje in prijetno radost občuti človek, ko se s ploščadi blejskega gradu zazre v čudovito pestro podobo razgibane pokrajine pod seboj. Velikansko brezno, napolnjeno z lesketajočo se jezersko gladino, obdano z vencem hribov, ustvarja v človeku vtis neizmernosti in veličine.

V zadnjih letih blejski grad ne privablja toliko obiskovalcev zgolj zaradi edinstvene turistične lege in naravnih lepot; mnoge goste prijetno preseneča lična urejenost grajske zgradbe s stožčastim obrambnim stolpom, kapelico in dvoriščem. Šele letos je celotno grajsko poslopje dobilo enovito in popolno obliko, ko so v glavnem zaključena. restavracijska in obnovitvena dela. — V zadnjem času so bila v glavnem zaključena dela pri urejanju spodnjega objekta in dvorišča s kamnitno ograjo. K popolni estetski podobi je temu delu zgradbe veliko pripomogla delo veljave urejenost dvorišča z imitacijo starega grajskega vodnjaka s kamnitno ograjo in z vzdanimi mizicami ter grajski stolp. Namenili so jo za potrebe gostinstva — v notranjih prostorih bodo namreč odprli gostišče. Enakemu namenu bo služilo tudi spodnje dvorišče, ki je z zunanje strani nad skalo z mizicami, vzdanimi v ograjo, in z ličnim stopniščem povezano s ploščadjo zgornjega reprezen-

tančnega trakta. Tako je mogoče s terasatega spodnjega dvorišča po udobnih in trdnih stopnicah tik nad skalo, doseči zgornjo ploščad. Takšna rešitev zelo posrečeno povezuje oba dela grajskega poslopja z zunanje strani.

Julija letos je minilo natanko dve leti, ko je bil dokončno urejen zgornji, reprezentančni trakt in skupaj z muzejem odprt za javnost. Odtlej se število obiskovalcev iz leta v leto večja.

Muzej z razstavljenim grajskim pohištvom različnih dob in stilov vzbuja precej zanimanja. Pri nadaljnjih obnovitvenih in restavracijskih delih pa je dobivala celotna zunanost in notranost čedalje popolnejšo arhitektonsko in estetsko podobo.

Vodstvo Narodnega muzeja iz Ljubljane, ki je skrbelo za restavracijska in obnovitvena dela grajskega poslopja, je svoje delo dobro opravilo. Pri delu je restavradorje vodilo načelo: čim-

bolje ohraniti prvotno izvirno podobo z odkrivanjem starih arhitektonskih elementov. Seveda pa so k dokončni podobi, kot kaže sedanja obnovljena oblika gradu, prispevala svoj delež tudi estetska stremjenja. Obnovitvena dela so se pričela pred desetimi leti. V tem času do danes je bilo opravljeno veliko delo, in sredstva, ki so bila zanj porabljen, se bodo bogato obrestovala.

-jb

Pogledi in mišljenja

Možnosti za gradnjo toplotarne v Kranju

Industrijska podjetja v Kranju potrebujejo znatne količine premoga za proizvodnjo pare, tople vode in za ogrevanje tovarn. Modernnejše parne kotle imajo samo Iskra, Inteks in Tiskar. Ti namreč morejo proizvajati vročo paro visokega pritiska, ki gre najprej skozi parne turbine, da odda del energije, nato pa se porabi že delno izrabljena para dalje. S tem se pridobi koristna električna energija. Ostale tovarne imajo zastarele kotle in proizvajajo paro nizkega pritiska, ki se porabi samo za ogrevanje in proizvodnjo. Vsem tovarnam, razen Iskri, primanjkuje pare in bodo morale prej ali slej povečati svoje toplotne naprave, izmenjati zastarele kotle in se modernizirati. Istočasno z že opisanim stanjem pa obstojajo zelo ugodni pogoji, da se vprašanje toplotne energije kranjskih tovarn rešuje drugače kot doslej: ker so tovarne blizu druga poleg druge, bi bilo treba zgraditi samo eno kotlarno, to pa povezati s cevnim omrežjem z vsemi tovarnimi in drugimi večjimi potrošniki toplote (oziroma goriva). V kotlarni bi proizvajali paro visokega pritiska, ki bi napajala velike parne tur-

bine. Te bi poganjale električne generatorje in proizvajale električni tok. Na izstopu iz turbin bi bila para še dovolj vroča, da bi ogrevala vodo, ki bi krožila po cevnem sistemu, delno pa bi paro rabili tudi za direktno ogrevanje bližnjih tovarn. Z enako količino premoga, ki jo sedaj pokurijo v kranjskih tovarnah, bi poleg toplote za proizvodnjo in ogrevanje dobili še velike količine električne energije. Razen tega bi si odprli velike možnosti za ceno ogrevanje stanovanj, šol, ustanov in uradov. Kot kurjavo bi uporabili velenjski lignit, ki je cenejši in v zadostnih količinah na razpolago. Sedanje naprave zahtevajo rjavi premog, ki ga rabi metalurgija. Odpadna žlindra v obliki prahu se pri takih kotlarnah predeluje v lahke bloke za gradnjo (n. pr. v Sošanju in Trbovljah).

Če malo pogledamo na zemljevid mesta Kranja, prav hitro ugotovimo, kako malo so dejanske tovarne oddaljene ena od druge: Iskra—Standard 40 metrov, Standard—Inteks 275 metrov, Inteks—Zvezda 490 metrov, Zvezda—Planika 430 metrov, Zvezda—Mlekarna 230 metrov, Standard—Sava I. 950 metrov, Iskra—Sava II. 330 metrov itd.

BAZEN, VODOVOD IN NAČRTI

Gasilsko društvo v Ljubnem bo pričelo z gradnjo drugega protipožarnega bazena. Po mnenju več vaščanov naj bi ga zgradili tako, da bi bil — če je z ozirom na gradbene predpise možno — ta bazen obenem tudi manjša kopališče.

Posavci, zlasti pa gostilna, občuti potrebo po dobri pitni vodi. Iz Ljubnega, ki ima obnovljen vodovod, bi bilo vodo speljati na Posavci iz tehničnih razlogov nemogoče. Vodo bi bilo treba dobiti s priključitvijo na otoški vodovod. Za to je bil že pred tremi leti izdelan načrt, ki je obično veljal 170.000 dinarjev. Posavčani torej upravičeno sprašujejo, kaj je z uresničitvijo tega načrta.

-elf-

PREDSTAVNIKI SVETOVNIH PODJETIJ BODO OBISKALI BEOGRAJSKI SEJEM

Tretji mednarodni sejem tehnike v Beogradu, na katerem sodelujejo tudi znana podjetja iz 25 dežel, bodo obiskali sejem tudi vodje nekaterih podjetij, ki imajo svoja zastopništva v mnogih deželah sveta. Med drugimi bo prišel na sejem generalni direktor tvrdke »Ferguson«.

Zapisnik na reki

SPET NEZAZELENI TURISTI

V sredo, 26. avgusta zvečer smo bili spet priča nekulturnim izpadom treh avstrijskih državljanov proti naši družbeni ureditvi. Omenjeni turisti so prišli v Jugoslavijo 24. avgusta.

Zgodilo se je v gostilni »Stari Mayer« v Kranju. Bilo je okrog 21. ure. Avstrijski državljan Leo Roschit, Johann Dobrovnik in Adolf Tomažič, od 21 do 23 let, vsi iz Velikoveca na Koroškem, so popivali v gostilni, hodili od mize do mize, nadlegovali goste in ovirali natakare pri delu. Potem ko je posredoval miličnik, so pljani zapustili gostinske prostore in se z motorji odpeljali skozi mesto. Ustavili so se pred restavracijo »Park«. Prvi je ostal zunaj, druga dva pa sta vstopila v lokal, se vdvla za raizo in nekaj naročila.

Medtem ko sta čakala, da bosta postrežena, je eden od njih vrzel na mizo nekaj jugoslovanskih bankovcev za 100, 500 in 1000 dinarjev. Drugi je začel denar objestno mečkati, ga trgati in razmetavati po mizi in podu kot ničvredno valuto. Trenutek kasneje, ne da bi počakala, da bi ju postregli, sta zapustila lokal.

Res je, da sprejme naša domovina precej turistov, toda kot turiste in ne kot ljudi, ki blatijo in podcenjujejo naš denar in s tem našo družbeno ureditev.

M. Z.

Novo skladišče v Škofji Loki bo velika pridobitev za preskrbo potrošnikov

Zabeleženo v Ljubnem ob krajevnem prazniku

Na večer pred krajevnim praznikom, ki ga Ljubno, Otoče, Posavci in Praprošje praznujejo dne 24. avgusta, je bila pred spominsko ploščo prvim talem v Ljubnem, lepo izvedena spominška svečanost. Stevilnim udeležencem je o pomenu praznika govoril tov. Avgust Eberl. Na sestanku pred praznikom je krajevni odbor, ki mu že vsa povojna leta uspešno predseduje tov. Ivan Langus, skupno z zastopniki vseh organizacij, zimski čas nujno potrebno, železobetonsko ograjo.

EDINO ELEKTRIKA...

Krajevne ceste in poti so v prav dobrem stanju; z drobilcem, ki so ga nabavili na lastno pobudo, zemljejo za svoja pota na leto 400 do 500 prostorninskih metrov gramoza. Ta drobilci pa uporabljajo tudi sosednji krajevni odbori Podnart, Brezje in Dobrava.

Prejšnji mesec je bil tudi obnovljen most čez Savo pri Otočah. Te dni postavljajo delavci od najbolj prometni peš poti iz Ljubnega na Posavci novo, zlasti za zimski čas nujno potrebno, železobetonsko ograjo.

Na pokopališču v Ljubnem je

bil v preteklem letu speljan vodovod.

Število svetilk javne električne razsvetljave se je povečalo, električno omrežje pa je potrebno večjih popravil. Skrajni čas je, da za to Elektro Kranj poskrbi.

CELO CINEMASCOPE!

Ljubno je eden izmed redkih manjših krajev, ki ima tudi svoj kino in svoje kino podjetje. Po udariti pa je treba, da to podjetje obstaja le po zaslugi nekaterih ljudi, ki še danes znajo delati tako rekoč zastoj, udarniško. Toda čuden odnos občinskega finančnega organa iz Radovljice do teh ljudi, jemlje marsikomu veselje do dela. Zato so zastopniki krajevnih organizacij na zadnjem sestanku obsodili tak odnos in izrazili priznanje zlasti dosedanjemu upravniku podjetja tov. Jožetu Ravniku. Finančno stanje podjetja je namreč takšno, da bo ob enako vestnem vodenju podjetja v prihodnje v kratkem možno nabaviti magnetofon in kino preurediti tudi v cinemascope.

PO NOVIEM IN STAREM

Kmetijska zadruga je bila delno zaradi nerentabilnosti, delno pa

tudi zaradi premajhnega zanimanja s strani kmetov, združena z drugo v Podnartu. Kot je na splošno mnogo zanimanja za tehnični napredek — saj je v kraju mnogo mopedov, v več hišah kopalnice, nekaj avtomobilov, da ne govorimo o radijskih sprejemnikih, kmetje vozijo z gumi vozovi — pa ni opaziti bistvenega napredka pri obdelavi zemlje oziroma pri uporabi sodobnih agrotehničnih sredstev.

ČE BI OPREMILI SOBE...

Letos je zlasti na Posavcu naraslo število domačih in tujih turistov. Nastalo je resno vprašanje tujških sob. Za Ljubno, Posavci in Otoče bi bilo koristno ustanoviti turistično društvo. Razen drugih ugodnosti bi potem bila tudi možnost, da bi pod ugodnimi pogoji dobili posojilo za ureditev sob v turistične namene.

Drugo leto bodo pričeli graditi tudi odsek glavne ceste Ljubljana—Bled, in sicer od Bistrice do Črnivca. S to cesto bo Ljubno dobilo odlično zvezo, kar bo za ta kraj zlasti s turističnega vidika velikega pomena.

OBVEŠČEVALEC

MALI OGLASI

Prodaj enostanovanjsko hišo v Ljubnem na Gorenjskem v zelo dobrem stanju s prelepo lego po izredno ugodni ceni. Naslov v oglasnem oddelku. 4244

Kupim rabljeno bodečo žico večjo količino. Hudak Gabriel, Gregorčičeva 24, Kranj. 4253

Kupim sadike hruške nizke kvalitete v večji količini. — Hudak Gabriel, Gregorčičeva 24, Kranj. 4254

Izgubila se je otroška jopica od Stražišča. Poštenega najditelja naprošam, da jo odda na Planino, 2 B, stopnišče 14, Ušeničnik. 4262

Kupim aparat za brušenje lesa (šlajfaparat). Ponudbe oddati v ogl. oddelku pod »Mizar«. 4263

Prodaj dobro ohranjeno klavirsko harmoniko 48 basov. — Naslov v ogl. oddelku. 4263

Prodaj fotoaparati 6 krat 9 in diatonično troglasno harmoniko. Naslov v oglasnem odd. 4263

Prodaj motorno kolo moped nov R 50, Naklo 51. 4267

Ugodno prodaj motorno kolo DKW 350 ccm v dobrem stanju. Lončar, Breg 6, Križe. 4265

Prodaj tesan les primeren za drvarnico ali barako. Naslov v oglasnem oddelku. 4266

Prodaj 40 gajbic. Naslov v oglasnem oddelku. 4267

Ugodno prodaj 3 nagrobne spomenike in 2 okvirja. Smednik 56. 4268

Prodaj kompletne spalnice. Naslov v ogl. oddelku. 4269

Prodaj lepo belo otroško posteljico s predalom. Naslov v oglasnem oddelku. 4270

Prodaj radio RR z garancijo, Delavska cesta 52, Kranj. 4271

Prodaj travniške grablje, obračalnik kombiniran, kad 2000 l zaprto in motor ali zamenjam za kosilnico za konjsko vprego. Naslov v oglasnem odd. 4272

Prodaj moped nov »Puch« Tomos, Zasavska 42 (Orehok), Kranj. 4273

Prodaj harmoniko diatonično »Lubas« skoraj novo. Praprotnik Marjan, Ljubno nova hiša, Podnart. 4274

Prodaj štedilnik dobro ohranjen desni z dvema pečicama. Cankarjeva 5, Kranj. 4275

Prodaj parcelo primerno za stavbo v Cerkljah. — Naslov v oglasnem oddelku. 4276

Prodaj motorno kolo Vespo 125 ccm. Kosmač, Zapoge št. 9, Medvode. 4277

Motorno kolo »Puch-SGS 250 ccm prodaj ali zamenjam za Fiat 600. Razliko doplačam. Ambroz Vinko, Lahovčev 40. 4278

Prodaj moped »Tomos« malo rabljen. Koritnik Ciril, Klanc št. 28, Komenda. 4279

Prodaj mlado kravo. Naslov v oglasnem oddelku. 4280

Prodaj kosilnico za žito, elektromotor in več kmečkega

orodja. Poizve se Senčur št. 150. 4281

Prodaj SG Puch 250 ccm po ugodni ceni. Gašperšič, Kropa št. 72. 4282

Prodaj zazidljivi svet zaradi plačila davkov. Prodaj slamo. Na rejo vzamem kravo z mlekom — pozneje jo odkupim. — Tavčar Marija, Posavec 12, Podnart. 4283

Kupim dobro ohranjeno ozir. novo moško kolo »Puch« Kalifornija. Ponudbe pod 2000 oddati v oglasni oddelku. 4284

Kupimo barako v izmeri vsaj 25 kvadrat. metrov. »Gorenjski tisk«, Kranj. 4285

Zamenjam večje stanovanje na deželi za manjše v Kranju ali na Primorskem. Naslov v oglasnem oddelku. 4285

Zamenjam enosobno stanovanje s kabineto v Ljubljani za enako ali dvosobno v Kranju. Ponudbe oddati v oglasni oddelku pod »Prilika«. 4286

Kupim enosobno stanovanje, v zamenjavo dam sobo. Ponudbe oddati v oglasni oddelku. 4287

Pošteni ženi, najraje upokojenki nudimo brezplačno hrano in stanovanje za varstvo otroka v dopoldanskih urah. Ostalo po dogovoru. Ponudbe pod Vrabčič Slavko, Bistrica pri Trzinu. 4288

Otroka vzamem v oskrbo. — Naslov v ogl. oddelku. 4289

Iščemo rejniške družine, ki bi sprejele v rejo večje otroke, ki hodijo v šolo oziroma na delo. — Občina Kranj, oddelku za zdravstvo in soc. varstvo. 4290

Sivilsko vajenka sprejme takoj Valant Mihaela, Golnik 45. 4291

Več kleparskih pomočnikov za stalno delo v Kranju sprejem. Plača po dogovoru. Izven Kranja terenski dodatki. Nastop takoj ali po dogovoru. Sprejem tudi dva vajenca. Maksimov Boris, Kleparstvo — vod. inštalaterstvo, Trzin. 4292

Sprejem mizarskega vajenca. Stare Anton, Sr. Bitnje 1, Zabnica. 4293

Samostojnega mizarskega pomočnika takoj sprejem. Pečenko, Kranj, Stara cesta 10. 4294

Obrtno čevljarstvo Sovodnj, obč. Škofja Loka sprejme takoj dva kvalificirana čevljarja. — Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe takoj. Interesenti naj se oglašijo osebno ali pisмено na upravo podjetja do 10. septembra 1959. 4295

Prekleujem mesečno vozovnico Senčur—Kranj. Avbelj Vida, Senčur 178. 4296

Prodaj štedilnik »Tobie« skoraj nov. Cesta Talcev 25, Kranj. 4297

Zensko srednjih let, najraje upokojenko, ki ima veselje do gospodinjstva, iščem. Ponudbe oddati v oglasni oddelku pod »Bohinjski kot«. Po smrti ji zapustim premoženje. 4298

Prodaj pozavno skoraj novo. Naslov v ogl. oddelku. 4299

Dne 24. avgusta ob 14. uri sem na poti od Ceste JLA št. 8 do Zdravstvenega doma v Kranju izgubila jopico rdečkasto rjave barve. Najditelja prosim, da jo proti nagradi vrne na Okrajni zavod za socialno zavarovanje Kranj, Cesta JLA 8, soba 7. 4299

Izgubil se je nahrbtnik s sobopleskarskim orodjem od Avto-busne postaje do Zlatega polja, 21. avgusta. Najditelja prosim, naj ga vrne v oglasni oddelku proti nagradi. 4299

Prodaj njivo in travnik — 2 hektara zemlje — ali dam za daljšo dobo v najem. Naslov v oglasnem oddelku. 4299

Prodaj majhno posestvo v Našicah 28, Komenda. 4299

Kolarskega vajenca sprejem. Jernej Legat, Naklo. 4299

Administrativna šola v Kranju razpisuje mesto tajnice šole. — Pogoji: popolna srednja šola ali nižja gimnazija z 8-letno prakso. Prošnje sprejema ravnateljstvo šole do 1. septembra 1959. 4299

Uprava doma slepih Okroglo pri Kranju ima naprodaj dobre-ga konja. 4299

Stanovanje nudim dvema tovarniškima delavkama. Ostalo po dogovoru. Interesentke naj se zglasijo v gostilni pri Zlati ribi v Kranju od 4. septembra dalje. 4299

Prodaj hišo z vrtom v Mavčičah št. 29. Ogled v nedeljo od 9. ure dalje. 4299

Mizarske preše — 7 kosov za 28.000 dinarjev, orehov furnir, tesan les in drva prodaj. Naslov v oglasnem oddelku. 4299

OBJAVE

VSEM SOLAM NA OBMOČJU OLO KRANJ

Obveščamo vodstva šol, da je pričetek rednega pouka na vseh šolah 5. septembra 1959, razen na Vajenskih periodičnih šolah, kjer bo pričetek pouka 3. septembra 1959.

Tajništvo za šolstvo, prosveto in kulturo OLO Kranj

VPISOVANJE V GLASBENO ŠOLO

Državna glasbena šola na Jesenicah obvešča, da bo vpisovanje za nove in stare gojence v dne 2. do 4. septembra od 9. do 12. in od 15. do 18. ure. Vse podrobnosti o vpisu, kakor tudi o sprejemnih izpiti, so razvidni iz oglasne šolske deske. Rok za vpisovanje ne bo podaljšan.

Drž. glasbena šola

Ljudska knjižnica v Kranju se je preselila iz Titovega trga v sindikalni dom (nasproti avto-busne postaje) ter je za občinstvo odprta dnevno, v poletnem času od 10. do 12. in od 17. do 19. ure v zimskem času od 10. do 12. in od 15. do 18. ure. Ob nedeljah, četrkih in praznikih je knjižnica zaprta.

Knjižnica je urejena za svobodni pristop. Prosimo bralce, naj berejo navodila za svobodni pristop v knjižnici, ki jih dobe pri blagajni.

KINO

»STORŽIČ«, Kranj: Zaprto.

Letni kino »PARTIZAN«: dne 28. avgusta ameriški barvni cinemascopski film »NEZNANEC JE PRIŠEL«; 29. avgusta dvojni program: I. ameriški barvni cinemascopski film »NEZNANEC JE PRIŠEL«, II. premiera ameriškega filma »LUBEZEN POPOLDNE«; 30. avgusta francoski film »ZAKON JE ZAKON« — predstava vsak dan ob 19.30 uri.

»SVOBODA«, Stražišče: 28. in 29. avgusta ob 18. in 20. uri francoski film »ZAKON JE ZAKON«; 29. avgusta ob 10. uri japonski vojni film »LJUDJE — TORPEDA«; ob 14. uri ameriški barvni cinemascopski film »NEZNANEC JE PRIŠEL«, ob 16. in 18. in 20. uri na jugoslovanski film »SVOJEGA TELESJA GOSPODAR«.

»TRIGLAV«, Primskovo: dne 29. avgusta ob 18. in 20. uri jugoslovanski film »SVOJEGA TELESJA GOSPODAR«; 30. avgusta ob 10. uri francoski film »ZAKON JE ZAKON«, ob 16. in 18. uri ameriški barvni cinemascopski film »NEZNANEC JE PRIŠEL« ter ob 20. uri japonski vojni film »LJUDJE — TORPEDA«.

Naklo: 29. avgusta ob 19.30 uri premiera amer. filma »LUBEZEN POPOLDNE«; 30. avgusta

ob 16. in 20. uri ameriški barvni film »DAVEK ZA KRUTOST«, ob 18. uri pa japonski vojni film »LJUDJE — TORPEDA«.

»KRVAVEC«, Cerklje: 29. avgusta ob 20. uri japonski vojni film »LJUDJE — TORPEDA«; 30. avgusta ob 15. in 17. in 19.30 uri ameriški barvni film »DOLINA NASILJA«.

Bled: 28. do 31. avgusta amer. barvni film »RAZKOŠNA LADJA« — predstava vsak dan ob 18. in 20.30 uri, ob nedeljah pa ob 10. in 15. in 20.30 uri.

Radovljica: 28. in 29. avgusta ob 20. uri ter 30. avgusta ob 16. in 18. in 20. uri francoski barvni cinemascopski film »SAKRAMENSKA FRKLJA«.

Ljubno: 29. in 30. avgusta ameriški barvni film »KLEOPATRA« — predstava v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa ob 16. in 18. uri.

»SORA«, Škofja Loka: 28. do 30. avgusta francoski cinemascopski film »VRNIL SE BOM V KANDARO«.

»DOM«, Sovodnj: 29. in 30. avgusta poljski film »PETORICA IZ ULICE BARSKE« — predstava v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa ob 16. uri.

Ziri: 29. in 30. avgusta ameriški film »NAPADALCI«.

Duplica pri Kamniku: 29. in 30. avgusta sovjetski barv. film »TAJNOST DVEH OCEANOV« — predstava v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa ob 17. in 19. uri.

TRŽNI PREGLED

V KRANJU

Ajdova moka 60 do 70, ješprenj 70, kaša 75, krma za kokoši 35 do 40, proso 40, oves 25, lisičje 30, krljci 40 do 50, orehi 60 do 70 din liter; korenček 30 do 35, čebula 35 do 40, krompir 14 do 16, zelje sladko 15, solata 40 do 60, grah v stročju 60, fižol v stročju 25 do 40, pesa 25 do 35, paprika zelena 40 do 60, paradižnik 30 do 35, cvetača 60, kumare 12 do 15, kumarice 55 do 70, jabolka 30 do 35, hruške 60, slive 40 do 60, grozdje 120, fige 90 din kg; peteršilj in zelena 10 din šopek, por 10 din kos, jajca 22 do 23 din kos, česen 5 do 20 din kos, sir 100, maslo 480 do 520 din kg; smetana 200 din liter, kokoš 500 do 550 piščanci 200 do 350, zajci 500 din komad; špinača 20 din merica.

V KAMNIKU

Solata 50, čebula 40, kolera-ba 45, zelje 10, ohrovt 10, rdeča pesa 30, krompir 17, kumare 15 do 20, kumarice za vlaganje 90, fižol 40 do 50, paradižnik 34, paprika 40, paradižnik 50, špinača 100, kisle zelje 50 din za kilogram. Orehi 60, fižol 60, krma za kokoši 40, koruza 40, oves 25 din za liter. Jabolka 30 do 45, hruške 60 do 70, slive 35 do 50, grozdje 90, breskve 100 din kg. Jajca 20 do 21 din kos.

V ŠKOFJI LOKI

Solata endivija 50, solata v glavicah 60, krompir 15, čebula 40 do 50, paradižnik 30, paprika 80, cvetača 60, zelje 15, ohrovt 20, kumare 15 do 20, kumarice za vlaganje 80, fižol v stročju 40 do 50, pesa 30 do 40, jabolka 40, slive 35 do 50, hruške 40 do 60, med 320 do 380 din kg; špinača 20 din merica, jajca 20 din kos, piščanci 300 din, smetana 15 din zajemalka in sirček 12 din.

V RADOVLJICI

Jabolka 38, hruške 65, breskve 115, slive 40, ringlo 40, grozdje 120, limone 200, čebula 40, solata 40, krompir 18, zelje glave 13, paprika 40, kumare 30, paradižnik 38 din kg; jajca 22 din kos.

RADIO LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6., 7., 10., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 13., 15., 22. in 23. in 24. uri ter ob 19.30 uri radijski dnevnik.

Petek, 28. avgusta

8.05 4 skladbe Franca Liszta; 9.00 Narodne pesmi poje Gorenjski vokalni kvintet; 10.25 Trije baročni koncerti; 11.15 Naše podlistek — M. Leinster: Nihče ni videl ladje — II.; 11.35 P. Lipar: Bagatele za klavir; 12.00 Otroci pozdravljajo; 12.15 Kmetijski nasveti — ing. Milko Trstenjak; 12.25 Narodne pesmi v raznih priredbah; 13.30 Poje ljubljanski komorni zbor p. v. Slavka Zlatiča; 14.10 Skladbe za violončelo in klavir izvaja violončelist Oton Bajde; 14.35 Panorama popevk; 16.00 Športna reportaža; 16.20 Na vrtiljaku zabavnih melodij; 17.05 Razgovor z volivci; 17.20 Petkovo glasbeno popoldne;

18.00 Kulturna kronika; 18.15 Poskočna harmonika; 18.30 Iz naših kolektivov; 20.15 Tedenski zunanje-politični pregled; 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

Sobota, 29. avgusta

8.05 Strune na citrah zvenijo; 8.20 pionirski tednik; 8.40 Mladina poje; 9.35 Za vsakogar nekaj iz zabavne glasbe; 10.40 Pri pianistu Marjanu Fajdigi; 11.00 Poje Line Renaud; 11.30 Zanimivosti iz znanosti in tehnike; 11.45 Istrske in dalmatinske pesmi; 12.00 Internacionalne koračnice; 12.15 Kmetijski nasveti — ing. Mirko Peternel: Kako izvajamo uredbo o prepovedi klanja telet; 12.40 Venček narodnih; 13.30 Pisani zvoki z Dravskega polja; 13.50 Prizori iz slovanskih oper; 15.30 Lepe melodije; 16.00 S knjižnega trga; 16.40 Zbori »Svoboda« nam poje; 17.10 Za razvedrilo in zabavo; 18.00 Turistična oddaja; 18.15 Majhen mozaik melodij; 18.45 Okno v svet; 20.00 Zabaven sobotni večer; 21.00 Melodije za prijeten konec tedna; 23.10 V plesu do polnoči.

Nedelja, 30. avgusta

6.45 Vedri zvoki; 7.15 Igra instrumentalni kvintet JLA; 7.35 S pesmicami po Evropi; 8.00 Mladinska radijska igra; 8.30 Anton Trost: Fantazija na slovenske narodne pesmi; 9.00 Zabavna matineja; 10.00 Se pomnite tovariši...; 10.30 Naš koncert za letovištarje; 11.30 Nace Grom: Kosmet danes in jutri; 13.30 Za našo vas; 15.30 Nedeljski operni koncert z našimi solisti; 16.00 Humoreska tega tedna — Dve ruski humoreski; 16.42 Ivan Matečič Ronjgov: Otroci v naši zgodovini; 17.00 60 minut športa in glasbe; 18.00 Radijska igra — Calderon de la Barca: Sodnik Zalamejski; 20.00 Nedeljski intervju; 21.10 Melopopevko.

IZID ZREBANJA JUGOSLOVANSKE LOTERIJE, ki je bilo 25. avgusta 1959

0	200
5410	10.200
478910	400.200
51	400
001	2.000
7831	20.000
03581	100.000
40521	80.000
50101	80.000
54381	40.000
66711	40.000
90151	80.400
698121	200.000
32	1.000
2892	10.000
12332	41.000
33992	60.000
983	5.000
3333	30.000
690773	300.000
904	2.000
16764	40.000
611824	1.000.000
704285	200.000
6	200
84766	60.200
96906	40.200
67	400
187	4.000
177	4.000
807	2.000
987	2.000
0577	10.000
004697	300.000
064697	300.000
164737	500.000
310547	200.000
48	600
938	8.000
2618	20.000
45928	40.000
89648	60.600
97998	100.000
215078	600.000
79	800
249	2.000
6639	30.000
27699	60.000
41509	40.000
42639	100.000
50189	80.000
56719	60.000
241989	800.000

GIBANJE PREBIVALSTVA

NA JESENICAH

Poročili so se: Jožef Neuman, uslužbenec in Milena-Marija Prešeren, uslužbenka; Ivan Bondarenko, ključavničar in Vanda-Marijana Repe, delavka; Vladimir Rovani, metalurški tehnik in Marija-Ana Mihevc, šivilja; David Pajk, ključavničar in Tezija Weisenstein, bolniška strežnica.

Umrli so: Janez Pintar, invalid upokojenec; Franc Valavec, osebni upokojenec; Jože Brucan, osebni upokojenec; Ana Trček roj. Smolej, gospodinja;

V TRZINU

Poročili so se: Peter Mali, kmečki delavec in Alojzija Zaplotnik, kmečka delavka; Erik Primožič, obrtni

električar in Elizabeta Ogris, predilka.

Umrli so: Leopold Kemperle, čevljar; Anton Frantar, mizarski mojster; Jože Perko, čevljarjski mojster; Viktorija Lupša, roj. Puncar, upokojenka.

BODICE

Prejšnji teden me je zaneslo proti Lescam in naprej proti Bledu. Menda sem imel posebno srečo, kajti že na leškem kolodvoru sem doživel nekaj, kar vam moram povedati.

△ Takole je bilo! Na vsem lepem sem začel kokefirati z avtomatsko tehniko. Hudo me je zamikalo, koliko tehtam. Nisem dolgo ekval. V špranjo sem potisnil drobšč in potrpežljivo čakal, kdaj bo zaropotalo. Ko je tehnika izpljunila tisti listek, se mi je kar zameglilo pred očmi. Vrabca, kako tudi ne. Listek je govoril, da tehtam, nič manj in nič več kot 20 kilogramov. Matiček, saj sem jih imel še pred dobrim tednom 84. Da bi me v enem tednu tako porabalo, pa le nisem mogel verjeti. Tistikrat je pristopil k meni moziček in poškili na listek. Tri ali štirikrat je pogledal mene, pa spet listek, nato je začel vleči obraz v čudne gube.

»No pa priznaj, če ni to goljufija!« sem se razhudil.

»Ja, kaj pa hočete,« se je odrezal. »Malo denarja, malo muzike! Menda bi bili radi za tistega kovača, ki ste ga potisnili v špranjo, težak kot slon.«

△ Ko so mi povedali, da se lahko stehtam tudi v leški kmetijski zadruzi, sem jo na vrat na nos pobral tjakaj. Ko sem prišel pred zadržno poslopje, mi je običajni pogled na avto-busnem voznom redu. Pa mi je tole prišlo na misel, ko sem črkoval tisto pisanje. Če bi se ravnal po tistem nepopolnem voznom redu, kjer manjka najmanj polovica avtobusov, ki vozijo proti Ljubljani, tedaj se menda ne bi bil nikdar več otresel. Leščani pravijo, da so to »ilegalni« avtobusi, za katere vedno samo tamošnji prebivalci.

△ Ker nisem zaupal avtobusu, sem si vtepel v glavo

Nekaj misli o repertoarni politiki ljudskih odrov

POLNE DVORANE
niso merilo za uspeh

PRED VI. KONGRESOM ZVEZE FOLKLORISTOV JUGOSLAVIJE

V ponedeljek, 14. septembra se bo začel v dvorani Kazine na Bledu VI. kongres Zveze folkloristov Jugoslavije. Pokrovitelj kongresa, ki bo hkrati služil kot prva letna skupščina, je Svet za kulturo in prosveto LR Slovenije, medtem ko je organizator kongresa slovensko etnografsko društvo. Kongres se bo zaključil v petek, 18. septembra. Udeleženci kongresa bodo prebrali 48 referatov, ki bodo v glavnem obravnavali etnografski zemljevid Gorenjske, metode primerjalnih raziskovanj posameznih folklor, odraz narodnoosvobodilne borbe v folklori jugoslovanskih narodov, posebno mesto pa zavzema obravnava o temi po sledovih najstarejših folklornih zapuščin. Ob tej priložnosti bodo prebrali tudi referat nekaterih nemških, čeških in madžarskih folkloristov.

Repertoarna politika naših amaterskih odrov velja še vedno kot problem, ki si je, kot kaže, med ostalimi problemi kulturno-prosvetne dejavnosti povzpел do zelo častnega mesta. Trditve, da vodijo vse igralske družine slabo repertoarno politiko, ne kaže posploševati. Nasprotno, izbira dramskih del kaže največkrat mnogo smotrnosti pa dober okus, lepo mero poguma, naprednosti itd. Ne velja pa tajiti primerov, kjer bi se poznavelec dramske literature pri vrednotenju repertoarja posameznih

prosvetnih društev zgrozil. Na splošno pa smemo trditi — to navaja tudi letno poročilo okrajnega Sveta Svobod in prosvetnih društev da se je kvaliteta repertoarne politike v primerjavi s preteklimi leti, zlasti pa v zadnji sezoni, močno izboljšala. Odtod pa do primerne kvalitete programskih načrtov nas še vedno ločijo precejšnje razdalje.

Da je temu tako pričajo naslednja dela, ki so jih izvajale naše igralske družine v pretekli sezoni: Španska muha, Laži zdravnika, Turške kumare, Hlače, Stari grehi, Živ pokopani, Zvesta do groba, Zakonci stavkajo, Otroške bolezni, Kmet kupuje kozo itd.

Pri naštetih dramskih delih, kar je vsekakor preveč zveneče ime za omladne burke in solzavo sentimentalne drame, največkrat avtorja in čas nastanka sploh ni moč ugotoviti. Nedvomno pa velja ugotovitev, da z današnjo stvarnostjo in z miselnostjo sodobnega človeka ter časa nimajo ničesar skupnega. To, da je takšnim in podobnim igram po naključju uspelo dočakati današnje dni, še ne pomeni, da so si hkrati pridobile tudi pravico do uprizoritve — ali bolje rečeno: da bi strašile po naših odrih. Se več: s kakšno pravico vsiljujemo našim gledalcem povzročeno in popačeno podoben preteklega življenja! Čemu vsiljevati gledalcu »za lase privlečene« burke s standardnimi žanri, prisiljeno situacijsko komiko in zapleti ter podobno smeh vzbujajočo navlako? Smoter in cilj ljubiteljskega gledališča gotovo ni v tem, da se gledalci nasmejejo obešenjaškemu humorju, v katerem je pogosto več tragike kot smešnega, in da so dvorane polne. Le slab režiser, ki se boji resnega dela in dobre literature, bo skušal za vsako ceno nasmejati in ganiti občinstvo s cenjenimi odrskimi teksti. Če doseže smeh ali solze — vseeno kaj — je zadovoljen.

Takšni režiserji bi se morali zavedati še nečesa: polna dvorana in nasmejana ali do solz ganjeno občinstvo še vedno ni merilo pravega uspeha, ki ga ima doseči uprizoritev. Mnogi režiserji se bojé za svoj ugled, bojé se pol zasedenih dvoran, kajti njim je merilo množica, zadovoljstvo manj razgledanih gledalcev, ne pa ideja, ki jo izpoveduje uprizoritev.

Prav zategadelj menim, da se ne kaže ponašati za dejavnostjo, s številskimi uprizorjenimi deli in ponovitvami ter polnozasedenimi dvoranami. Predvsem gre za napredno vsebino, za kulturne dobrine, ki jih naši igralci ljubitelji posredujejo gledalcem — Kulturne dobrine in napredna

vsebina pa naj gledalca plemenitijo, vzgajajo, uče in vztrajno rušijo morebitne in podzavesti utajene ostanke preživele miselnosti.

Ta ali oni utegne vprašati: kakšna naj bo napredna vsebina, napredna dramatika? — V napredno dramatikó sodijo tista dela, ne glede na čas nastanka, ki na umetniško sugestivno, dramsko privlačen način obravnavajo odnose med ljudmi in človeka do skupnosti, ki govorijo o mentaliteti ljudi, o družbenih prilikah posameznih dob in njihovih negativnih in pozitivnih silnicah itd. Predvsem sta važna ideja in način, kako ju avtor izpoveduje. — Uspeh dramskega dela torej ni polna dvorana, temveč ideja spoznanja, ki plemeniti gledalca. Prednost pri izbiri dramskih del pa naj bi šla tisti odrski literaturi, ki je navzlic desetletjem in stoletjem ohranila sozvoč z današnjim časom in ki zaradi obravnavanja večno živih in aktualnih problemov ni izgubila mikavnosti za današnjega človeka. Občinstvo moramo torej vzgajati s sodobnimi in čistimi dramskimi deli iz preteklosti, ki lahko tudi današnjemu človeku mnogo povedo in ki ga plemenitijo.

Torej nekaj načelnih pripomb, ki bi jih kazalo upoštevati pri sestavljanju repertoarja za letošnjo sezono. Predvsem je važna vsebinska plat našega dela in ne za vsako ceno — polne dvorane. S. S.

Filmi, ki jih gledamo

NEZNANEC JE PRIŠEL

Med ne posebno pomebne westernne, ki smo jih v zadnjih mesecih srečali na naših filmskih platnih, je zašla tudi ameriška filmska realizacija istega žanra »Neznanec je prišel.« Zgodbi v prid moramo pripisati, da izpovedana ideja ni stereotipirana, pa tudi dramaturška gradnja in igra prinašata nekaj novih prvin. Vsekakor pa so psihološke in etične primese tisto, kar daje filmu vrednost in ga dviga med nadpovprečne westernne.

Kot celota učinkuje film zelo impresivno, podrobnejša analiza pa prikaže nekatere blede plati, predvsem scenarija. Probleme, ki so jih skušali ustvarjalci izpovedati za vsako ceno, dajejo nekaterim prizorom podoben nasilne skonstruiranosti. Sicer pa prinaša film toliko kvalitete — lep delež dodajo tudi režija, glasbeni vložki, predvsem pa nedosegljiva igra Borgnina — da je nerazumljivo, čemu je film tako naglo izginil z repertoarja kranjskih kinematografov.

LJUDJE — TORPEDA

Je japonski film, ki mu lahko pripišemo še besedo — psihološki. Film pripoveduje o posadki živih torpedov, ki jih je Japonska začela uporabljati konec preteklega vojne.

Gledalec se v nekaterih primerih ne more znebiti vtisa, da je film risan dokaj tendenciozno. Temu utegne biti

krivo ostro risanje posameznih likov fanatičnih pripadnikov samomorilskih posadk. Navzlic temu pa ta trditve ne velja. Konec koncev film zelo plaho izpoveduje obsodbo zoper vojno. — Film je zanimiv, vendar za naš okus premalo dinamičen, saj se pogosto vsiljuje občutek ohlapne razvlečenosti. Vsekakor pa se uvršča med uspele filme vojno-psihološkega žanra.

SAYONARA

Je ameriški barvni cinemascope film znanega režiserja Joshua Logana, ki pomeni resnično požlahtnitev filmskega repertoarja.

Ideja filma: drzna in brezkompromisna obsodba rasne diskriminacije ter ameriškega vojaškega zakona, ki je sicer dovoljeval pripadnikom ameriške armade, živčim na Japonskem, da so sklepali zavezništvo s Japonkami, ki pa niso dobile vstopnega dovoljenja za ZDA. Obravnavanje rasne nestrpnosti, psihološko pronicanje v značaje in tragiko protagonistov, neutrujujoče razmišljanje o etiki in moralni ljudi, ki brezobzirno krojijo in izvršujejo zakone ter nasilno vdirajo v čustveni svet ljudi bele in rumene rase, ki se ljubijo, so poglavne kvalitete, ki jih izpoveduje filmska zgodba.

Topografska razstava »Kulturni spomeniki v Ratečah«, ki je bila odprta v Mestnem muzeju v Kranju, je zabeležila v prvih desetih dneh živahno zanimanje in nadpovprečen obisk. Zanimiva utegne biti ugotovitev, da so si razstavljene predmete duhovne in materialne kulture ogledali tudi mnogi prebivalci Rateč. — Uprava muzeja bo pripravila še več podobnih razstav z ostalih področij Gorenjske. — Na sliki: detajl etnografskega dela razstave

Za cenejši in smotrnejši pouk
Gospodarski in tehniški razvoj zahtevata hitrejšo
reševanje strokovnega šolstva

Intenzivni gospodarski in tehnični razvoj pri nas postavlja v ospredje vprašanje strokovnega šolstva. V industrijskih šolah in v šolah za učence v gospodarstvu se mora dvigniti raven pouka. To velja posebno še za vajensko šolo, oziroma šole za učence v gospodarstvu, katerih raven je mnogo nižja kot v industrijskih šolah. To pomeni da bo strokovno šolstvo tudi v prihodnje moralo predstavljati nepogrešljiv vir kadrov za gospodarstvo in javne službe, ter bo treba mrežo strokovnega šolstva nujno še nadalje razvijati in krepiti. Problem, ki ga odpirata gospodarski in tehnični razvoj, je predvsem vprašanje tehnosti in ekonomske opravičenosti posameznih šol, oziroma trajanje in način usposabljanja kvalificiranih kadrov. — Splošni zakon o šolstvu se je namerno izognil odrejanju trajanja šolanja v strokovnih šolah prav zaradi nevarnosti, da bi to ne povzročilo kasnejšega zaviranja in podražitve šolanja strokovnih

kadrov. Ravno to dejstvo pa vedno bolj bremeni šolske organe, kajti trajanje usposabljanja za posamezne poklice in sploh koncepti posameznih strokovnih šol ne ustrezajo več nalogam razvoju gospodarstva. — Šolanje strokovnih kadrov je izredno drago, rezultati pa ne zadovoljivi. V okraju Kranj velja družbo povprečno letno šolanje enega učenca po letih: 1955 — 49.300; 1956 — 49.949; 1957 — 20.530; 1958 — 37.368 in 1959 — 52.319 dinarjev.

Ce k temu dodamo še to, da kadri v nekaterih šolah niso dovolj usposobljeni za industrijski način proizvodnje in sodobne zahteve javnih služb ter da se v sami proizvodnji in praksi vzgajajo kadri mnogo hitreje, ceneje in bolje kot v strokovnih šolah, je problem prihodnjega usposabljanja kadrov povsem jasen. Strokovno šolstvo je organizirati tako, da bo vzgoja kadrov hitrejša in ekonomičnejša, ne da bi pri tem trpela kvaliteta.

V ilustracijo navajam nekaj primerov. V industrijski čevljarški šoli v Zireh, kjer traja šolanje tri leta, velja šolanje učenca letno 70.500 dinarjev, ne upoštevaje sredstva, ki jih je družba dala za opremo in izpolnitev strojnega parka. — Ne zanikam, da šola ne usposablja dobrih kadrov za obrtni način izdelave obutve. Dejstvo pa je, da ga vedno bolj izpodriva industrijski način in zaradi tega ob koncu vsakega šolskega leta nastopa vprašanje zaposlitve absolventov. Če te absolutne prevzame čevljarška industrija, morajo le-ti še preko nekajmesečnega tečaja. To dodatno usposabljanje za industrijski način proizvodnje pa šolanje še podraži. Absolventi industrijske šole se nedvomno mnogo hitreje znajdejo v čevljarški industriji in na posameznih delovnih mestih. Vsiljuje pa se vprašanje: ali je potrebno, da izdajamo tolikšna sredstva za široko strokovno usposobljenost kadrov, ki potem delajo na neki določeni

delovni operaciji, in ki jih industrija mora zaradi intenzivnega razvoja tehnike kljub temu še nenehno izpopolnjevati. — Podobna vprašanja zadevajo tudi industrijsko gumarsko šolo, industrijsko tekstilno šolo, vajensko šolo trgovinske stroke in nekatere druge šole.

Ravno pri trgovski šoli nekateri zavračajo kakršno koli misel o skrajšanju šolanja, češ da je kadru v trgovini potrebna širša splošna izobrazba in razgledanost. Vendar, ali nam ne kaže statistika, da je v administraciji velik procent trgovskega, pa tudi drugega kadra, od tekstilne do gumarske stroke. To pomeni, da v strokovnih šolah dobijo absolutno preveč splošnega znanja in premalo specialnega strokovnega znanja za poklic določene stroke. Z novim konceptom bi lahko trajanje usposabljanja strokovnih kadrov za posamezne stroke skrajšali in pocenili.

Razumljivo, da tak koncept vzgoje strokovnih kadrov postavlja tudi odgovornejšo nalogo pred obvezno šolstvo, ki naj daje učencem čim širšo splošno izobrazbo in jih čim bolj pripravi za življenje, predvsem za bodoči poklic. Pri stanju, kakršno je v kranjskem okraju, kjer komaj 48 % učencev zaključí obvezno šolanje v osmem razredu, ostali pa v petem, šestem ali sedmem razredu, je strokovna šola morala in mora v mnogih primerih

dopolnjevati splošno izobrazbenost.

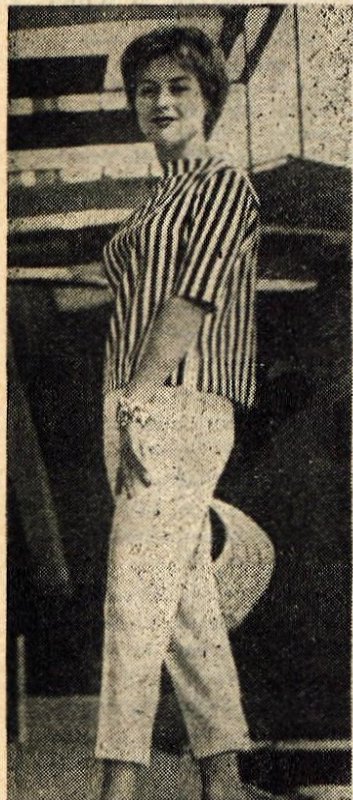
Splošni zakon o šolstvu in družbeni razvoj postavljata obvezno šolstvo pred odgovornejšo nalogo. — Osnovna šola mora mlademu naraščaju dati razen sodobne splošne izobrazbe in socialistične vzgoje tudi elemente tehnične izobrazbe in delovno vzgojo, ter mu pomagati pri izbiri življenjskega poklica. Povezovanje vzgoje in izobraževanja s produktivnim delom in spremenjeni, humanizirani odnosi v šoli so čvrsti temelji, na katerih moramo nadaljevati izgradnjo strokovnega šolstva. Ta proces se je v osnovni šoli že pričel, zato je tudi čas, da v pogledu organizacije strokovnega šolstva spregovorijo tako gospodarske organizacije, strokovna združenja kot posamezniki. Morda bo kdo imel pomisleke, da bo s skrajšanim načinom usposabljanja kvalificiranih delavcev zaprta pot do nadaljnjega šolanja, ali odprta nevarnost za stagnacijo na tak način usposabljanega kadra v industriji. Predpisi o vključevanju kvalificiranega kadra v srednje, višje in visoke šole, ter pošolsko izobraževanje in izpolnjevanje v sami proizvodnji, te pomisleke zanikajo. Naslednji pomislek pri organizaciji prihodnjega skrajšanega načina usposabljanja strokovnega kadra, ki se bo pojavil, je starostni vzrast mladostnika, ki

v času učenja doživlja celo vrsto duševnih in telesnih sprememb. Toda, ali ni ravno socialistična družba postavila pred enako družbeno odgovornost vse činitele, ki vplivajo na vzrast in oblikovanje mlade osebnosti, od družine, šole do družbenega okolja. Ravno ta novi družbeni moment izpodbija tudi ta pomislek, namreč, da šola ni edini pa tudi ne glavni činitelj oblikovanja mlade osebnosti. Zategadelj tudi skrajšani način šolanja ne bo negativno vplival na vzrast mladostnika.

Strokovne šole so šele v novem šolskem sistemu postale družbeno enako pomembne kot gimnazije, zaradi dinamičnosti, ki jo omogoča sistem. Dinamičnost zato, ker sistem omogoča prilagajanje trajanja učnega načrta in programa posameznih strokovnih šol potrebam gospodarstva in javnih služb. S tem je omogočeno prihodnji organizaciji strokovnega šolstva, da se za izobraževanje kadrov za vsako določeno stroko poišče najhitrejši in najekonomičnejši način. Ker je ta problem posebno v našem okraju vsak dan bolj očiten, narekuje nujno korekturo izobraževanja kadrov za določene stroke. Uspešna korektura pa je možna samo s tvorinim sodelovanjem strokovnih in gospodarskih združenj ter gospodarskih organizacij, oziroma vse naše javnosti.

družinski pomenki

ZA CAMPING ALI IZLETE V
LEPO OKOLICO

Kratke »dolge« hlače in ravno
krojena črtasta bluza s tričetrt-
inskimi rokavi, ki segajo komaj
še do komolca in ki so značilni
za letošnje modo.

Elegantni poletni sandali

NASVETI

● Duh po sveži barvi odstrani-
mo iz sobe, ki je na novo
pleškana, če postavimo vanjo
v plitvi posodi svežo žgano
kavo ali pa pivnik, ki ga na-
močimo v terpentinu.

● Zamazane ovrtnike na
plasti ali suknjičih očistimo z
raztopino špirta in salmiaka v
vodi. Na en liter vode vzame-
mo žlico salmiaka in žlico špi-
rita in s tem dobro zdrgnemo
zamaščen ovrtnik ali manšete.

● Skripanje čevljev odstrani-
mo, če podplate namažemo s
toplim oljem. Če pa jih nama-
žemo s toplim lanenim oljem,
ne bodo prepuščali vode.

● Masne krtače, posebno kr-
tače za parket, osnažimo, če jih
namočimo v terpentinu, nesna-
go pa odstranimo s trsko. Kr-
tače za čiščenje ali za snaženje
čevljev lepo osnažimo, če jih
operemo v vodi, kateri je pri-
mešan salmiak.

● Katran očistimo z rok tako,
da si jih nadrgnemo z mastjo,
potem pa vse skupaj izmijemo
z milom in vodo.

● Krtačo za obleko včasih
preglejmo, ali ni umazana. Če
je, bo slabo čistila obleke!

● Ni dovolj, da čistimo samo
zunanost čevljev. Včasih ote-
rimo čevlje z vlažno krpo tudi
od znotraj.

● Ko se odpravljate na pot,
vključite zobno pasto, kremo
za britje in druge toaletne po-
trebščine v rezervne čevlje,
spravljene v kovčku. Tam bo
drobnarija na varnem.

● Ako nam pregori varoval-
ka, ne zadržujmo, da jo samo
nadomestimo z novo. Poiskati
je treba vzrok kratkega stika in
napako v napeljavi popraviti.

ČIŠČENJE električnega kuhalnika

Električni štedilnik ali plošča
se kaj rada umazeta, ko nam po
nesreči prekipi jed, ki se razleže
v vse dele kuhalnika. Običajno
očistimo gornjo ploščo, medtem
ko se notranjosti ne dotaknemo.
Če se to nabira, je možnost
okvare večja. Zato moramo ob
takih primerih in tudi sicer od
časa do časa kuhalnik ali šte-
dilnik temeljito očistiti.

Pri čiščenju snamemo grelne
plošče, da jih lahko temeljito
očistimo. Prav tako moramo očis-
titi vsa mesta v notranjosti,
prav posebno pri priključkih,
kjer se nabira največ umazanije.

Nega lončnic

Koristno je, da lončke s cvet-
licami vsako jutro postavimo na
sonce, vendar ne dlje kot do de-
vete ure zjutraj, ker je pozneje
vročina prehuda. Nato jih pre-
nesemo nazaj na običajni pro-
stor. Lončnice zalivamo vsak
drugi večer. Pri taki negi bodo
listi ohranili lepo zeleno barvo,
a cvetovi bodo dolgoživejši.
Čeprav so sobe, v katerih imamo
lončnice, ves dan zatemnjene,
jim to ne bo škodilo.

Ce gremo z doma za kakih 10
dni, postavimo vse lončnice v

Ko smo vse dobro očistili, je
priporočljivo, da premažemo no-
tranje dele z vazelino ali z do-
brim oljem. Pri taki negi bo
trud poplačen z nemotenim de-
lovanjem in daljšo dobo kot
sicer.

JEDILNIK

KOSILO: ohrovtova juha, musa-
ka — solata, kompot.

VEČERJA: sirove palačinke, ka-
kao ali kompot.

Ohrovtova juha: 50 dkg ohrovt,
8 dkg masti, 5 dkg moke, 2 stroka
česna, paradižnik, sol, poper, 10 dkg
riža, pol klobase.

Ohrovt zrežemo na rezance in
ga skuhamo v osoljenem kropu.
Na masti svetlo zarumenimo moko,
dodamo česen in malo paradižni-
kove meze ter zalijemo z mrzlo
vodo. Ko zavre, pridenemo to ku-
hanemu ohrovту. Dodamo drobno
sesekljano klobaso in zakuhamo
riž. Začinimo s soljo in poprom.

Musaka: 2 kg krompirja, sol, 10
dkg masti, 1 čebula, česen, poper,
pol kilograma zmletega mesa, sko-
delica mleka, 1 jajce.

Krompir skuhamo, olupimo in
narežemo na lističe. Na masti pre-
pražimo čebulo, dodamo zmleto
meso in pokrito dušimo, da se
zmehta. Začinimo s soljo, poprom
in česnom.

V dobro namazano posodo damo
plast zrezanega krompirja, plast
mesa — zadnja plast naj bo krom-
pir. Polijemo z mlekom, v katerem
smo razžvrkljali jajce, in v pe-
čici rumeno zapečemo.

Sirove palačinke: 30 dkg moke,
1 jajce, sol, mleko. Vse skupaj
razmešamo v gladko omlatno testo
in spečemo omlate. Nadevamo jih
s sirovim nadevom, damo v dobro
pomazan pekač, polijemo z mle-
kom in zapečemo v pečici.

Nadev: pol kilograma skute, 15
dkg margarine, 20 dkg sladkorja,
2 jajci, limonina lupina ali vanili
(rozine).

Margarino, sladkor in rumenjake
penasto umešamo, dodamo zdrob-
ljeno skuto, limonino lupino in
premešamo. Nadevu lahko dodamo
sneg beljakov. Vse skupaj rahlo
10 dkg rozin.

Ankaran - mesto platnenih hišic

Ankaran, sredi avgusta.

Na plaži množica kopalcev.
Plavalaska v bikinih je privile-
la iz torbice ogledalo in vzdih-
nila: »Oh, moj nos! Pogledaj, kakš-
no barvo ima!« Tudi njena sosa-
da, prav tako zapečena od žar-
kega sonca, je žalostno vzdih-
nila. Toda obe sta legli na tre-
buh in naprej prazili svojo ko-
žo.

V Ankaranu sta samo dva ho-
tela, pač pa so povsod, za vsa-
kim grmom, šotori. Koliko jih
je, je težko povedati. Tu tabo-
rijo razne gospodarske organiza-
cije in posamezniki. Tudi ljub-
ljanski študentje so nedaleč od
morske obale našli lep koteček,
kamor so postavili svoje »hišice«.
Tudi jaz sem tó dobila
svoje novo domovanje. Stano-
valci platnenega mesteca so bili
najbolj ponosni, ko so za »Miss
Ankaran« izbrali študentko —
njeno kolegico. Poslej prikup-
na »miss« ni imela niti trenut-
ka miru. Stalno obkrožena od
moškega sveta se je od jutra do
pozne večera ljubko nasmi-
hala.

Družabno življenje tisočev
ljudi, ki hodijo hladit svoje ce-
loletne skrbi v morje, se veči-
noma odigrava na plaži. Prvi
kopalci prihajajo že v zgodnjih
jutranjih urah in odhajajo po-
zno zvečer. Nekateri si — po dva
in dva — poiščejo miren koti-
ček na pomolu. Večina pa se za-
teče na teraso gostinskega pod-
jetja »Turist« ali pred hotel
»Konvent«, kjer ob zvokih glas-
be naplazuje pozno v noč. Razen

zabave in lepe plaže, česar v
Ankaranu ne primanjkuje, ima
to letovišče še grmado drugih
privlačnosti — seveda, če odmi-
slimo krvoločne komarje.

Dejali smo že, da je na plaži
najbolj zabavno. Tudi na tobo-
ganu je prijetno. Kopalci, stari
in mladi se neumorno drsajo po
njem. Judisti, ki so si za svoj
trening izbrali prav Ankaran, so
se zadnji dan bivanja na morju
drug za drugim spuščali po plo-

NERESEC IN MEDVED

Bilo je pozno jeseni. Veter je
zavijal po planini in upogibal
vrhove dreves. Divja svinja je
bila lačna in iskala je hrano
v kupu suhega listja pod hru-
škovim drevesom.

Videl jo je medved, se postavil
na zadnje noge, in rekel:

»Kaj delaš pod mojo hruško?«
»Od kdaj pa je tvoja? Si jo
mar ti posadil?« je zahropila svi-
nja in pokazala dva ostrá če-
kana.

Medved se je prestrašil in de-
jal:

»Saj se le šalim. Kar splezaj
na hruško in jej kolikor hočeš.«
»Ne znam plezati. Splezaj ti
na hruško in jo potresi. Pa bova
imela oba dovolj.«

Medved je takoj splezal na
hruško.

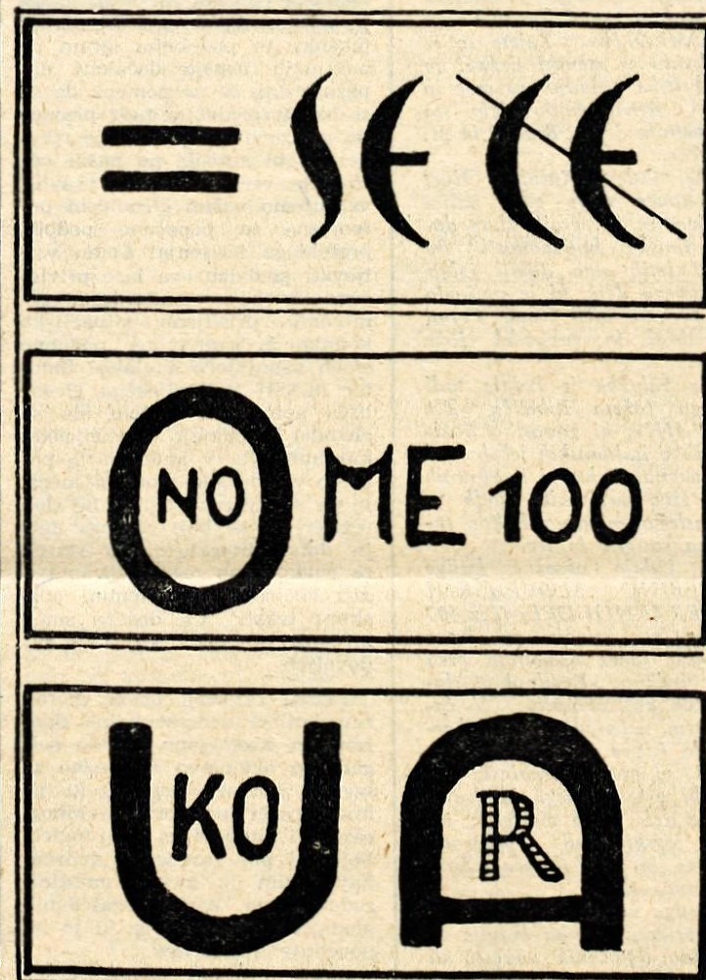
»Obljubi mi, da ne boš pojedla
vsega, kar bom natresel,« je re-
kel medved s hruške.

»Obljubim!«

Medved je močno potresel
hruško. Svinja je jedla in jedla
in se najedla do sitega. Potem
je legla in zadovoljno brundala
predse. Medved je splezal s hru-
ške in se tudi naledel, da je bil
okrogel kakor boben.

Tako sta divja svinja in med-
ved postala prijatelja.

REBUS

ljudi na plaži, razložil le še črne
pike. V smrtnem strahu je re-
vež pričel klicati na pomoč. Za-
man. Nihče ga ni slišal. Končno
se je zbral in s svojimi močmi
»odjadril« proti celini.

Ze prvi dan sem na plaži na-
letela na Kranjčana. Naj bom
odkrita — ne samo na plaži.
Kamorkoli je stopila moja noga,
vseposod sem gledala znane
obrazе. Nič čudnega. Iskrani in
Projektovci iz Kranja so izbrali
Ankaran za svoje letno prabe-
žališče. Na Robleku — tako so
krstili visok hrib, leži počitni-
ški dom tovarne »Iskra« iz Kra-
nja. Z vsem so zelo zadovoljni,
le dvakrat na dan v dolino na
kopače in potem po najhujši
pripleki navkreber domov, le ni-
so mačkine solze.

Pod njimi, tik ob morju, so
postavljene mikavne, lične wee-
kend hišice. Tu domujejo Pro-
jektovci že od 20. junija. Zada-
nja skupina bo zapustila Anka-
ran 12. septembra. Sami neguje-
jo majhen svet pred hišicami,
zasajen z vinsko trto. Potožili
so mi, da bodo letovali tu, žal,
samo še letos, ker bodo ta pro-
stor spremenili v zeleni obalni
pas. Kam bodo šli prihodnje
leto, še ne vedo. Verjetno v Izo-
lo. Pohval glede hrane in vsega
ostalega ni bilo ne konca ne
kraja. Le lepšega vremena si že-
lijo! Ze med razgovorom so tiste
jasne krpe neba prekrili oblaki
in pričelo je vztrajno deževati.
Mehka ilovnata tla so se vdirla
pod nogami.

Tako se vrsti dan za dnem.
Tako je bilo lani, tako je letos,
tako bo nemara tudi drugo leto.
Podnevi se bodo kopali, zvečer
plesali in občudovali razsvetle-
na mesta onstran koprškega za-
liva.

Tako se vrsti dan za dnem.
Tako je bilo lani, tako je letos,
tako bo nemara tudi drugo leto.
Podnevi se bodo kopali, zvečer
plesali in občudovali razsvetle-
na mesta onstran koprškega za-
liva.

Tako se vrsti dan za dnem.
Tako je bilo lani, tako je letos,
tako bo nemara tudi drugo leto.
Podnevi se bodo kopali, zvečer
plesali in občudovali razsvetle-
na mesta onstran koprškega za-
liva.

MLADA RAST

Pismo z morja

Očka se je jezil na svojega
enajstletnega nadnabudnega sin-
ka. S prekrizanimi rokami na
hrbtu je zakoračil po sobi. Mami
je samo vzdihnila, kajti sledilo
je dolgo predavanje o vzgoji
njenega edinčka:

»Tisti tvoj sin! Pošleš ga na
morje, mu napolniš ušesa z nau-
ki: naj uboga, naj takoj piše,
naj ne hodi predaleč v morje,
naj ne je čokolade in klobas
hkrati, naj za vse na svetu ne
stopi na morskem jezcu, ker se
rana rada ožgoji in sploh naj se
lepo vede v koloniji. In sedaj

Kitajska pripovedka: Količek

Deček Siao-Tung-Min je hitel
v šolo. Ze je pretekel polovico
poti, nenadoma pa — tres!...
Spotaknil se je ob količek in
padel. Urno se je dvignil, niti
prahu si ni otreseel z obleke in
že je tek el naprej. Ko je bil že
precej daleč, se je Siao-Tung-
Min nenadoma obrnil in se vr-
nil. Pomislil je: »Tako kot sem
padel jaz, lahko pade še kdo čez
tisti količek.« Izpulil je količek
iz zemlje in ga vrge l v travo ob
cesti.

že štirinajst dni ni od njega
glasu. To je tvoja krivda. Ti ga
tako vzgajaš! Jaz ne utegnem;
služba mi vzame preveč časa,« je
končal očka godrnjanje.

Mami je vzdihujoče prikimala:
to je tvoj sin, le poglej ga —
edinčka!«

Na vratih je pozvonilo. Utihi-
nila sta. Mami je šla odpirat.
»Samo pošta je,« je rekla in
prinesla pismo. Očka je hitro
nataknil očala in si ogledal pi-
smo: »Aha, pa je vendarle pisal.
Na, odpril!«

Mami je ročno vzela nož in
prerezala pismo. Z nestrpnostjo
je izvlekla papir, ga spustila na
tla, da je očka ročno poskočil
in si ga prilastil; nato sta se
oba zatopila v branje:

»Draga mamica in očka!

Tukaj mi je dobro. Zdrav sem
tudi. Moj sošolec Jožek je stopil
na morskem jezcu, jaz pa zelo
pazim. Tu je zelo vroče, zato
ne jem klobas, ker so masne.
Morje je slano bolj, kot sem mi-
šlil. Za očka nabiram lepe školj-
ke...«

Dolgo, dolgo je bilo pismo: o
plavanju, o ribah in ladjah in
končalo s pozdravi in poljub.

»Kako priščno!« sta ugotav-
ljala mami in očka in shranila
pismo v lepo pisano skrinjico.

Lea Tratnik

„Sinje morje Adrijansko...“

Koliko naše mladine pohiti na
obalo Slovenskega Primorja, da
se naužije sonca in morja, da si
nabere novih moči za prihodnje
delo! Radovedni bodo opazovali
pokrajino: razgibano, slikovito
obrežje, valovito bregoviti svet
za njo, pred njo pa širna mor-
ska ravan. Pogledi mnogih jo
bodo poljubljali prvič v življe-
nju.

Malokdo pa ve kaj več o njej
sami in o pokrajini ob njej, zato
boste tisti, ki to preberete, po-
vedali svojim mladim tovarišem
in tovarišicam:

- da se imenuje svet med iz-
livom Dragonje in Debelim ri-
čem Slovensko Primorje;
- da je Koper glavno mesto
Slovenskega Primorja, politično
in upravno središče ter gospo-
darsko središče okraja;
- da je Izola središče tamoš-
nje industrije in
- da je Piran sedež slovenske
trgovinske mornarice, ki se je
uvrstila na drugo mesto v ju-
goslovanski trgovski mornarici.
Piranska »Splošna plovba« ima
enajst velikih ladij, ki vozijo po
vseh svetovnih morjih, enajst
manjših ladij, ki vozijo po Ja-
dranu, ima motorno jahto »Bur-
ja« in več motornih čolnov,
skupno 27 plovnih enot, ki lahko
naložijo okoli 85.000 ton blaga;
- da živijo Slovenci že 1300
let tudi onstran Debelega rtiča
in bližnjega Trsta tja do De-
vinskega gradu, da se torej slo-
venska morská obala razteza od
Devine do Dragonje;
- da je nad 30 metrov visoki
Savudrijski svetilnik onstran
Piranskega zaliva »na meji slo-
venske domačije« najstarejši
svetilnik na vzhodni, to je na
jugoslovanski obali Jadrana, saj
so ga postavili že pred 140 leti
in so ga včasih pristevali med
najlepše svetilnike v Evropi;
- da leži pred slovensko obalo
69 otokov in 413 čeri in plitvin,
na njih pa 445 svetilnikov in
drugih svetlobnih znamenj, ki
kažejo ladjam ponoči varno pot
v pristanišča;
- da Jadransko morje ni pov-
sod enako slano, je pa ob naši
obali bolj kot na nasprotni strani,
da je v severnem Jadranu —
delno tudi ob Slovenskem
Primorju — slanost zaradi moč-
nega dotoka sladke vode manjša
in se zniža predvsem spomladi;
- da živi v našem morju okoli
tri sto vrst rib, med njimi do
sto vrst užitnih, da je največja
in najnevarnejša riba v Jadranu
morski pes, da je največji ja-
dranski polž do 30 centimetrov
dolga troblja, največja školjka
pa do en meter dolgi leščur;
- da je naše morje tako lepe
sinje barve kot malokatero na
svetu in
- da smo lahko srečni in po-
nosni, da je ta prelepi košček
sveta, ki mu tuji pravijo »de-
žela tisoč otokov«, del naše svo-
bodne domovine!

M. F.

Na soncu v morju — to je užitek

XIV. državno prvenstvo v plavanju

Jadran, Triglav, Primorje - 74 točk

Vlado Brinovec junak prvenstva - Kocmur najhitrejši Jugoslovčan - Organizacija tekmovanja odlična

V drugem dnevu XIV. državnega prvenstva v plavanju so bile na sporedu najhitrejša discipline za moške in ženske, ter 200 m prsno za ženske. Na sporedu so bile tudi štafete 4x100 m crawl in 4 krat 100 m mešano za moške. Že dopoldanska predtekmovanja so prinesla nekaj dobrih in celo odličnih rezultatov za sladko vodo.

4:39,0. 3. Mornar Split 4:45,3. 4. Triglav I. Kranj 4:45,4; 4x100 m prsno ženske: 1. Jadran Hercegnovi 5:03,8, 2. Mladost Zagreb 5:07,4, 3. Jug Dubrovnik 5:09,0. — Stanje

tekmovanja odlična

tej progi je tudi letos osvojil državno prvenstvo kranjski Triglav.

Zgodilo se je nekaj nenavadnega za takšno prvenstvo, in sicer to, da so imeli trije klubi enako število točk — 74. Ekipnega državnega prvaka je sodniški zbor določil po doseženih prvih mestih. Tako je postal letos ekipni državni prvak v plavanju Jadran iz Hercegnovega s petimi prvimi mesti, drugi kranjski Triglav s štirimi prvimi mesti in tretji Primorje z Reke z dvema prvima mestoma itd.

Rezultati zadnjega dne — 400 metrov crawl moški: 1. Vlado Brinovec (TK) 4:44,8, 2. Peter Brinovec (TK) 4:50,9, 3. Toni Nardelli (JS) 4:56,2; **200 m prsno:** 1. Djordje Perušić (PK) 2 minuti 47,8, 2. Janez Pelc (ZPK) 2:48,4, 3. Tito Tomičič (MZ) 2 minuti 52,2; **100 m hrbtno ženske:** 1. Natalija Bajković (JH) 1 minuta 19,2, 2. Dunja Pilič (JS) 1:22,2, 3. Irena Tilinko (SS) 1:23,5; **4x100 m mešane:** 1. Jadran Hercegnovi, 2. Primorje Rijeka, 3. ZPK Ljubljana; **4x200 m prsno moški:** 1. Triglav Kranj, 2. Jadran Split, 3. Primorje Rijeka.

Vrstni red ekip: 1. Jadran Hercegnovi 74, 2. Triglav Kranj 74, 3. Primorje Rijeka 74, 4. Mladost Zagreb 68, 5. Jadran Split 67, ZPK Ljubljana 43, 7. Jug Dubrovnik 34, 8. Mornar Split 27, 9. Sever Beograd 26, 10. Spartak Subotica 6, 11. Celuloza Krško 6, 12. Rudar Trbovlje 5, 13. Partizan Beograd 5 točk itd.

Po končanem tekmovanju je bila tudi razglasitev rezultatov in razdelitev nagrad. Ekipni moški prvak je postal Triglav Kranj in ekipni ženski prvak Jadran Hercegnovi. Najboljši plavalec prvenstva je postal Vlado Brinovec in najboljša plavalka Tija Camdjič, za najhitrejšega je bil določen Janez Kocmur. In na koncu še nekaj besed o organizaciji. Marljivim športnim delavcem PK Triglav gre vse priznanje kakor vsem, ki so pomagali pri izvedbi tega kvalitetnega odličnega organiziranega prvenstva.

KAJ SO POVEDALI TEKMOVALCI IN FUNKCIONARJI PO KONČANEM PRVENSTVU

Vrhovni sodnik dr. Bronislav Skaberne: »Tako dobro organiziranega prvenstva po osvoboditvi še nisem videl.«

Zvezni trener Ante Senjanović: »Triglav bo imel čez dve, tri leta tudi dobro žensko ekipo. Prvenstvo je v celoti odlično uspelo.«

Sonja Tominšek: »Nisem pričakovala, da bom osvojila prvo mesto na 200 m prsno in postala državna prvakinja. Vesela sem svojega uspeha.«

Vesna Breškvar: »Moj uspeh ni bil najboljši, ker sem bila zadnji teden bolna in od slovenskega prvenstva naprej sploh nisem trenirala.«

M. Z.

DRŽAVNI PRVAKI ZA LETO 1959

Moški:

1500 m prosto: Vlado Brinovec;
100 m hrbtno: Mihovil Dorčić (PR);
200 m metuljček: Stevan Nikin (SB);
100 m prosto: Janez Kocmur (TK);
400 m prosto: Vlado Brinovec (TK);
200 m prsno: Djordje Perušić (PK);
4x200 m mešano: Primorje Rijeka;
4x200 m prosto: Triglav Kranj.

Ženske:

400 m prosto: Hilda Zeier (JD);
100 m metuljček: Zagorka Golubim (JH);
100 m prosto: Tija Camdjič (JH);
200 m prsno: Sonja Tominšek (ZPK);
100 m hrbtno: Bajković Natalija (JH);
4x100 m mešano: Jadran Hercegnovi;
4x100 m prosto: Jadran Hercegnovi.

nedeljkevega sporeda smo bili spet priča razburljivih borb v najhitrejših plavalnih disciplinah. Že na 100 m prosto za ženske je napravila veliko presenečenje Tija Camdjič, ki je pustila za seboj favorita Hilda Zeierjevo. Na 100 m prosto za moške smo čakali samo na to, ali bo Kocmur še izboljšal dopoldanski rezultat ali ne. To se mu ni posrečilo, a je vseeno postal državni prvak v tej disciplini s časom 0:57,8. Na 200 m prsno za ženske je zmagala zanesljivo Ljubljanka Sonja Tominšek in tako prvič postala državna prvakinja. Lepe borbe smo videli tudi v štafetah pri moških in ženskah. Med moškimi je zmagala štafeta Primorja I., med ženskami pa štafeta Jadrana iz Hercegnove.

Rezultati — 100 m crawl ženske: 1. Tija Camdjič (JH) 1:10,4, 2. Hilda Zeier (JD) 1:11,2, 3. Palmira Benković (MS) 1:12,2; **200 m prsno:** 1. Sonja Tominšek (ZPK) 3:10,8, 2. Vida Tučan (MZ) 3:15,2, 3. Alenka Maričič (MZ) 3:15,6; **100 m crawl moški:** 1. Janez Kocmur (TK) 0:57,8, 2. T. Nardelli (JS) 0:59,2, 3. Slobodan Kičević (PK) 0:59,4; **4x100 m mešano moški:** 1. Primorje I. Rijeka 4:36,6, 2. Jadran Split

PET MINUT Z DANICO BOGATAJEVO

Eni najmlajših tekmovalk kranjskega Triglava, Danica Bogatajevi, smo postavili nekaj vprašanj:

»Ali si letos prvič startala na državnem prvenstvu?«

»Ne, to je bil moj drugi nastop. Prvič sem plavala lani v Splitu.«

»Ali si s svojim uspehom na prvenstvu zadovoljna?«

»Ne, lahko bi bilo bolje.«

»Kje boš letos še tekmovala?«

»Na državnem mladinskem orvenstvu v Splitu.« —š

Vlado Brinovec in Kocmur (na levi) sta se oba uvrstila v finale 100 m prosto

Sport med delovnimi kolektivi

Med delavci v tovarni so tudi športniki

Množična tekmovanja med obrati - največ zanimanja za nogomet

Kranjska tovarna »Iskra« sodi med najuglednejše tovarne doma in na tujem. Med delavci v tovarni so tudi športniki, ki na svojem področju ne zaostajajo mnogo za najboljšimi. Sprehod po dvorišču tovarne nam je vsilil misel, da mora biti tu športna dejavnost zelo razgibana. Tu smo videli igrišče za odbojko, rokomet, atletske naprave, prostor za skok v daljino in višino ter naprave za orodno telovadbo. V Iskri se posebej odlikujejo z množičnimi tekmovanji, posebno med obrati. Največ gojijo nogomet, saj je že pred začetkom tekmovanj, ki so največkrat v počastitev državnih praznikov, posebno še letos ob priložnosti 40-letnice KPJ, precej zanimanja.

Pri sindikalni organizaciji imajo posebno športno komisijo, ki usmerja delo športnikov v tem delovnem kolektivu. Delavci in uslužbenci tovarne nastopajo tudi v številnih kranjskih športnih društvih. Največ skrbijo za to, da se tekmovanj med obrati udeležujejo predvsem tisti, ki sicer ne teknujejo v rednih tekmovanjih športnih društev. Zelo popularne športne panoge v Iskri so namizni tenis, streljanje, kegljanje, smučanje, rokomet, odbojka, sankanje in šah. Letos so imeli najbolj množično tekmovanje strelci, saj jih je tekmovalo z zračno puško preko 900. Uspela je ocenjevalna avtomoto vožnja Predvor—Križe—Tržič—Begunje—Bled in na Pokljuko. Razen tega so se udeležile »Pohoda ob žici okupirane Ljubljane« kar štiri ekipe. Posebno skrb posvečajo kegljanju, saj imajo 12 krožkov; sleherni vključuje 6 članov kolektiva. Kolektiv živi s kranjskimi društvi v slogi in so jim njihove športne naprave, katerih nimajo doma, za razna tekmovanja, vedno na razpolago. Delovni kolektiv Iskre je eden prvih, ki je podprl nabiralno akcijo za gradnjo malih športnih igrišč in nastor.

Pred nedavnim je pred 2000 člani kolektiva nastopila na tovarniškem dvorišču Višja šola za telesno vzgojo iz Ljubljane. Gledalci so bili nad nastopom navdušeni in je bila edina želja, da bi se taki nastopi še ponovili.

Nastop Višje šole za telesno vzgojo, ki je prikazal največ orodne in parterne telovadbe, je bil povod, da bo tudi ta športna panoga v Iskri našla dovolj resnih mladih ljudi, potrebna bo le široka popularizacija in propaganda, morda tudi podoben nastop aktivnih telovadcev v Iskri (saj teh ni malo) na istem mestu kot ga je imela šola. M. Z.

KOLESARKE DIRKE

NA BLEDU

Telesnovzgojno društvo Partizan Bled bo priredilo v nedeljo, 30. avgusta ob 10. uri dopoldne, cestne kolesarske dirke okrog blejskega jezera. Proga bo dolga 50 kilometrov. Nastopili bodo tudi tekmovalci, ki niso člani kolesarskih klubov. Na kolesarski dirki bodo sodelovale ekipe iz Ljubljane, Maribora, Reke, Pule in Zagreba. Za tekmovalce je razpisanih 12 nagrad.

vala, ali še ne prihaja mož. Bala se je kovačev, ki so se ji zmeraj tako ponižno umikali s poti.

Grošelj in Pavle sta prinesla iz vigenca prvo nakovalo. Za njima je šel Tonček, v naročju je držal očetova kladiva. Moža sta zavihtela nakovalo, toda bilo je pretežko, nista ga mogla spraviti na diro. Priskočili so ljudje in pomagali vzdigniti težko hrastovo klado z jekleno glavo. Nek otrok je zacvilil, zmečkal mu je prst. Mati ga je potegnila iz gneče in nihče več se ni zmenil zanj. Pavle in Grošelj sta bila od težkega bremena potna, kakor bi ju obilil z vodo. Grošelj si je obrisal čelo in zadihano rekel:

»To je moje nakovalo. Deset let sem delal na njem, pred menoj so ga rabili oče. Vzel je Tončeku iz rok kladiva in jih položil zraven. Na vseh ročajih so bile vžgane začetnice njegovega imena.

Za njim sta Perkadarja nesla Sončevo nakovalo. Sonc se je vrtel okrog njiju in jima bil bolj v napotje kot v pomoč. Njima ni bilo treba pomagati, sama sta zavihtela težko breme na parizor. Dekleta so ovila naloženi nakovali s smrekovimi venci.

Iz Hetorijevega vigenca so znosili šest nakoval. Potem je Grošelj spravil vrata nazaj v tečaje in se obrnil k ljudem:

»Vsi ste priča, kaj smo naložili! Da nas ne bo Hetori dolžil tatvine!«

Vozovi so šli naprej. Spotoma so pobirali nakovala. Pri Hafnerju se je vnel prepir. Tonček je hotel vzeti svoje nakovalo, brat mu je branil. Stal je med vrati s težkim kladivom v rokah, ga vihtel in vpil:

»Dokler bom tega držal v rokah, ne bo nihče stopil v moj vigenca! Samo približa naj se mi kdo, pa bo pri pričr mrzel!«

Kovači so se jezno zakrohotali. Hafnerjev Tonček je stopil na prag in s pestjo začel nabijati po vratih. Grošelj ga je potegnili proč.

»Nobenega razbijanja! Oni si želijo, da bi nas nazadnje žandarji vlačili okrog. To bi jim prišlo kakor nalašč.«

Potem so Grošelj, Pavle in oba Perkadarja stopili skupaj. Drugi so stali ob strani in godrnjali.

»Ali naj res vlomimo vrata?« je zaskrbljeno vprašal Grošelj.

»To bodo še sitnosti! Jaz nisem bil za to reč, nikoli ne,« je ob strani zavzdihnil Grošljev svak Sončev Joža.

»Jaz se vrat ne dotaknem,« je tiho rekel Pubič.

»Šeme!« je siknil Kafnerjev Tonček.

»Smejali bi se nam, če bi se vračali s praznimi vozovi,« je menil Pavle. »Saj ni treba vlomiti ključavnice. Samo iz tečajev jih vrzimo.«

Perkadarja sta se uprla v težka hrastova vrata in jih skušala vzdigniti. Hrastov les je počil, toda vdal se ni.

»Treba bo podstaviti zavoro,« sta rekla.

Grošljev Tonček, ki je z odprtimi usti opazoval prizor in se ves čas motal med kovači, je stekel za vigenca in se vrnil z železnim drogom. Perkadarja sta ga porinila v vrzel med pragom in vrati. Poprijeli so tudi drugi, vsi so se obežali na drog in pritiskali nanj. Vrata so se ječe zazibala in omahnila v stran. Pot v vigenca je bila odprta. Kovači so se vsuli vanj kakor čebele v panj.

V prvem nadstropju Hetorijeve hiše se je odprlo okno. Marinka se je sklonila ven in začela kričati, da se je razlegalo po vsem trgu:

»Vlomili so! Skoči vendar nekdo po žandarje!«

Ljudje so gledali v okno in se smejali. Nihče se ni zmenil. Marinka je spet zaprla okno in izza zavese oprezo-

ROMAN
II. del
57

VIGINCA

Mi Malenšek
Konič

»Jaz grem po ključ,« je odločno rekel enooki Grofič. Na pragu Hetorijeve hiše se je prikazala Marinka, najhna in zavaljena in povedala, da gospodarja ni doma, ključa pa je odnesel s seboj.

»Ni res! V cerkvi smo ga videli!« je zavpil Hafnerjev Tonček.

Švil je s pestjo zagrozil proti Hetorijevi hiši. Kib je zaklel:

»Kršenduš, vlomimo vrata!«

»Ne, ne,« ga je miril Grošelj. »To je kaznivo.«

»Zakaj ne?« so drug čez drugega zavpili kovači. »Zaklenil je vigenca, da bi nam nagažal! Morebiti sploh ni res, da se še ni vrnil od maše. Če bi pogledali v hišo, bi ga najbrž našli. Samo pritažil se je!«

Trije so se bližali Hetorijevi hiši. Gledali so v okna in vpili:

»Filip, kar pokaži se in odkleni! Ničesar tvojega nočem, vsak svoje nakovalo si bo pa menda smel vzeti!«

»Če se misliš prikrivati, ti bomo obrnili hišo do podstrešja!« je grozil Kib. »Dovolj dolgo si nas imel za norca, zdaj je tega konec!«

Marinka je vrešče pobegnila v vežo. Nato so se vrata s truščem zaprla in v zid je zdrsnil težki železni zapah. Nato je glasno viknila, da so jo slišali na cesti:

»Ježeš, in zadnja vrata? Zaprite, zapahnite! Še v hišo nam bodo vdrl, razbojniki!«

Anekdote

Chestertona so povabili na večerjo. Ko so povečerjali in se je bližala kritična ura obmiznega pogovora, so od pisatelja seveda zahtevali, naj spregovori. Ta se je dvignil in začel:

»V Neronovih časih so privlekli v areno sužnja. Odprli so vrata kletke in iz nje je skočil lev. Ubogi suženj je bil zgubljen, razen če se ne bi zgodil čudež. Lev je planil nadenj, toda mož je zveril le še utegnili zašepetati nekaj besed v uho. In glej, čudež se je zgodil, lev se je začel umikati, zmeraj bolj, zmeraj bolj, dokler ni s podvitim repom izginil iz arene. Neron je tedaj poklical sužnja k sebi in mu obljubil, da mu podari življenje, če pove, kaj je levu zašepetal v uho. In mož je odgovoril: 'Zelo preprosto. Rekel sem mu samo: Pazi! Če me požreš, bodo od tebe zahtevali zahvalni govor.' In lev je pobegnil.«

In ne da bi še kaj pripomnil, je Chesterton spet sedel.

Ko je Diogenes čistil svoje vsakdanje zelje, je zaklical Aristipusu: »Če bi ti lahko jedel zelje, se ti ne bi bilo treba priljubiti velikim.«

Na kar je Aristipus zaklical v sod: »Če bi se ti lahko priljubilo velikim, ti ne bi bilo treba jesti zelja.«

Umetnostni zgodovinar Richard Muther je bil profesor na bratslavski univerzi. Ko so mu očitali, da je eno njegovih velikih del o zgodovini slikarstva plagiat, so šli njegovi kolegi k predsedniku vlade in poštožili: »Profesor Muther je prepsal druga dela.«

Na kar je menil predsednik vlade zelo začuden: »Jaz sem pa mislil, da delate vsi tako, gospodje!«

Jezikoslovec Regnier je v Akademiji znanosti pobiral prostovoljne prispevke. Ker ni opazil, da je sicer stiskaški predsednik Rose že podaril zlatnik, se je ponovno vrnil k njemu.

»Saj sem že dal,« se je branil predsednik.

Na to je odvrnil Regnier: »Nisem videl, toda verjamem.«

In filozof Fontenelle je dodal: »No, jaz sem videl, pa ne verjamem.«

„Spoznaj domovino in še bolj jo boš vzljubil“

20 dni po Jugoslaviji za 9000 dinarjev

Iz Iskre se je organizacija Počitniške zveze razširila še na pet ostalih kolektivov

Preteklo nedeljo je Družina počitniške zveze Jugoslavije v Iskri organizirala uspešen piknik v prijazni, neobljudeni dolini pod Storžičem. Piknika se je udeležilo kakih 120 mladincev in mladink iz Iskre, Standarda, Inteksa in drugih kolektivov, ki so člani te organizacije. Na prijazni ravnici ob potoku so kuhali, tekmovali v napihovanju balončkov, v teku s hoduljami, v zauživanju kokte po dudki itd. Hkrati pa je igrala godba, nastopali so pevci-solisti in recitatorji — veselja in zabave čez mero.

Piknik je pravzaprav vrhunsko vsakoletna prireditev te organizacije. Letos imajo skupno v narčtu 30 različnih izletov: peš, s kolesi in avtobusi ter tri daljša potovanja z vlaki, združena s tabornjenjem in tudi tri potovanja v inozemstvo. Družini v Iskri je s svojo organizacijo dokaj uspešno uresničiti osnovne cilje: pomagati mladini, da ceneno in v prijetnem razpoloženju spozna bližnjo in daljno okolico. Največ je pri tem odvisno od dobre organizacije, kot pravijo oni. Za vsak izlet oziroma potovanje je treba prej pripraviti vse za udobnost, za prehrano, za razvedrilo itd. Njihova potovanja in izleti so privlačni še posebno zaradi cenovnosti. Delno to dosežejo zaradi visokega popusta na železnici (75 odstotkov),

delno s sodelovanjem družin v drugih krajih, kjer jim preskrbijo ceno hrano, prenočišča in podobno. Nazorno povedano — bil je primer, da so prepotovali malone vso Jugoslavijo in v vseh 20 dnevih porabili samo 9000 dinarjev na posameznika za celotno oskrbo in prevoze.

Največ je enodnevnih izletov in krajših potovanj v prirodo. Prav zato so letošnji predvideni načrt že sedaj prekoračili. Malone sleherni nedeljo priredijo izlet ali sprehod, ob katerem se udeleženci začasno odresejo

mestnega hrupa in vsakodnevne življenja in se sprostijo v naravi.

Organizaciji počitniške zveze v okraju Kranj imajo morda očitati, da ni med najboljšimi, da na primer v Kopru, v Mariboru in drugod dosegajo lepše uspehe. Vsekakor pa je najmočnejša družina v Iskri, ki šteje 170 članov. Prav s pomočjo te družine pa so se letos že osamosvojile samostojne organizacije tudi v Tiskanini, Spiku, Planiki, Inteksu in Standardu. Prve družine so organizirane tudi po šolah, medtem ko se med delovnimi kolektivi šele pripravlja taka oblika spoznavanja domovine, ki je iz zdravstvenih poučnih in vzgojnih vidikov zelo koristna in tudi privlačna za našo mladino.

K. M.

ZANIMIV PRIMER STARE ARABSKE ORNAMENTIKE

Francoski arheolog Jean Perrot je v teh dneh odkril na obalah Tiborskega jezera v bližini Kafarnuma (Izrael) zelo zanimiv mozaik, ki je bil nekdanj v neki arabski palači iz dobe Kalifov iz dinastije Omajadov (7. in 8. stoletje).

Na tem mestu so že pred vojno izkopavali nemški arheologi. Zaradi vojne so bila dela prekinjena. Po končani II. svetovni vojni in vojni v Palestini je obnovo del finansirala univerza v Michiganu.

Z atomsko bombo nad ledene gore

Sovjetski znanstvenik Gregorij Avsjug je v listu »Komsomolskaja pravda« nasprotoval trditvam nekih zapadnih časopisov, ki pravijo, da namerava Sovjetska zveza z eksplozijami nuklearnih bomb uničiti in raztopiti arktične ledene mase, z namenom, da bi v Sibiriji in v Kanadi ustvarili milejše podnebje.

Avsjug trdi, da je nasprotno temu kot so mislili do sedaj, ravnotežje toplote na Antarktiki pozitivno, kar pomeni, da je ab-

sorbiranje toplote večje od izgube. Posledica tega je postopno, minimalno ogrevanje arktičnega pasu. Ledena skorja je glavni činitelj za ohranitev tega ravnotežja, ki bi ga bilo zelo težko, če ne nemogoče obnoviti, če bi bilo le-to porušeno.

Morske struje nosijo ledene gore z Antarktike proti jugu in pogosto ogrožajo morski promet posebno na Atlantiku. Zaradi tega je treba ledene gore uničevati, toda po trditvah Avsjuga, za to niso potrebne nuklearne bombe.

On n. pr. meni, da bi se proces topljenja arktičnega ledu lahko pospešil, če bi ledene površine pokrili s temnimi in »mat« barvami, z materialom, ki ne odbija sončnih žarkov, ampak jih vpija, in pa z dodajanjem kemičnih substanc ledu.

»V vsakem primeru — končuje Avsjug — je to samo teoretično raziskovanje tega problema, medtem ko bo šele kasneje moč odgovoriti na številna vprašanja v zvezi s posledicami uničenja, odnosno raztapljanja arktičnega ledu.«

Začasna diploma za pazljivost vozačev v Angliji

Nobena britanska organizacija ne skrbi bolj za napredek voznega standarda v državi kot Institut za voznike, ki deluje že nekaj več kot tri leta. Pripombe ministrstva za promet so v teku razprave o predpisih za voznike pritegnile javnost, ki pravi, da bi bila rešena mnoga življenja,

če bi se voznikova večina dvignila na tisto višino, kot jo predpisuje institut.

Leta 1954 je minister za promet izjavil, da bi bilo treba vnesti neke vrste »začasno diplomu«. Razmisliti o načinu in sredstvih take »diplome« pa je bilo delo odbora.

S CEBELAMI OBDAN

Kdor vidi švedskega čebelarja tako, kot ga vidite na sliki, obdanega z živimi čebelami, in to na goli koži, osupne od začudenja. Mož pa se le smeji in mirno čaka, kdaj bo fotograf napravil posnetke.

Pesek namesto snega

Za poletne goste so na Florid pripraviili novo atrakcijo. 26 metrov dolg teren so posuli z drobljenim peskom. Na tem prostoru se vsako nedeljo zbere na tisoče turistov, ki z vodnimi smučmi preizkušajo svoje športne sposobnosti.

Uspehi v borbi proti otroški paralizi

V prvem polletju letos je skoro po vsej Evropi zabeležen padec obolenj za otroško paralizo. Mnoge države pripisujejo ta pojav uvedbi Salkovega cepiva.

Od devet zapadnoevropskih držav je v primerjavi s preteklim letom samo v Franciji in Nemčiji zabeleženo povečanje števila primerov otroške paralize. Francoski zdravstveni organi menijo, da je vzrok temu izredno toplo vreme, dalje najprikladnejši čas za razvoj virusov te bolezni, in razen tega tudi nezaupanje staršev, ki neradi puščajo otroke k cepljenju s Salkovim cepivom. V prvi polovici letošnjega leta je bilo v Franciji zabeleženih 713 primerov obolenj, medtem ko je v istem razdobju preteklega leta število obolenj znašalo 689.

Število primerov otroške paralize je v Zapadni Nemčiji skočilo od 365 v prvem polletju 1958. leta, na 389 v istem razdobju letošnjega leta.

V Italiji je nasprotno zabeležen padec števila obolenj. Tam so zdravstvene oblasti izvedle

obsežno akcijo za cepljenje. V pripravah pa je tudi zakonski predlog za obvezno cepljenje otrok. Kljub temu pa zdravstveni organi trdijo, da zmanjšanje števila obolenj za otroško paralizo ni posledica cepljenja. Na drugi strani pa so v Veliki Britaniji prepričani, da je prav Salkovo cepivo tisto sredstvo, ki zmanjšuje število obolenj za otroško paralizo. V začetku letošnjega leta je bilo stanje cepljenih s Salkovim cepivom 4 milijone britanskih otrok, in število obolenj je bilo najmanjše v razdobju desetih let nazaj. Na Danskem je bilo stanje še boljše. Tam so brez razlike vsi šoloobvezni otroci cepljeni proti otroški paralizi, medtem ko osebe nad 18 let dobivajo Salkovo cepivo samo če žele, in to seveda brezplačno.

»Pri nas letos praktično ni bilo primera otroške paralize,« je s ponosom izjavil predstavnik danskega ministrstva za zdravje. Podobni podatki so prispeli tudi s Švedske, kjer so zabeležili vsega 20 primerov otroške paralize, in sicer v zelo lahki obliki. Tudi v tej državi je že potrjen načrt o množičnem cepljenju otrok.

V Švici je v prvem polletju zabeleženo samo 50 primerov, v Holandiji 34, v Belgiji pa 6. Če se bo število obolenj za otroško paralizo tudi v prihodnje tako hitro zniževalo, tedaj

Še en film o Napoleonu

Pierre Mondy, ki je preteklo sezono v drami Marcela Acharda »Malenkost« igral vlogo vojaka francoskih okupiranih sil v Nemčiji, bo sedaj dobil »napredovanje«. V filmu Abela Ganceja »Austerlitz« bo dobil vlogo Napoleona Bonaparteja. Gance je pred 33. leti že realiziral »Napoleona«. S snemanjem nove verzije bo pričel 11. oktobra, na svoj 62. rojstni dan. Film bodo pričeli s scenami bitk, ki jih bodo posneli v Jugoslaviji. Notranje posnetke bodo napravili v rimskih atelejih.

Vloga cesarice Josefine je bila zaupana Martini Carol, a še ni znano, če bo igrala vlogo sprejela. Gerardo Philippe bo igral Napoleonovega brata, v ostalih vlogah pa bodo nastopili Daniel Gelin, Jean Marais in drugi. Abel Gance je odpohtoval v Moskvo, kjer išče nosilca vlog cesarja Aleksandra in generala Kutuzova.

ZA PRIJETNEJŠE POTOVANJE Z LETALOM

V letala južnoafriške Zrakoplovne družbe so uvedli posebne programe za zabavo potnikov. Vsak potnik dobi slušalke, s pomočjo katerih posluša že vnaprej pripravljeni in snemani program na magnetofonskem traku. Ti programi so v glavnem sestavljeni iz glasbenih točk vseh vrst glasbe, od klasične do balad, ki jih poje Frenk Sinatra. Razen tega so v programu uvedli tudi književna dela posameznih slavni pisateljev, prirejena za radio. Potniki izjavljajo, da so zelo zadovoljni s to prijetno novostjo, čeprav trdijo, da hrup letalskih motorjev ni povsem odstranjen.

Zapisek iz Jelse

Jelsa je prijetno mesto na otoku Hvaru, ki ga obišče letno blizu 10.000 letoviščarjev in zabeleži 100.000 nočnim. Toliko tujcev privabijo lep in miren kraj, privlačna plaža, okusna pitna voda, električna razsvetljava, senčni parki subtropskih rastlin, borovi gozdovi, olivni figovi in rožičevi nasadi ter bujni vinogradi. Razen tega ima Jelsa z okolico tudi zgodovinske znamenitosti — srednjeveške cerkve in hiše s slikami mojstrov Ticianove in Veronesove šole.

Prav posebna zanimivost za Jelso pa je vsakoletni vinski sejem, ki je bil letos sredi avgusta. Ze v zgodnjih jutranjih urah so priplule v okrašen Jelso izletniške ladje in motorni čolni, ki so pripeljali na vinski sejem nad 6000 gostov. Množica obiskovalcev je preplavila prostrano obalo, plaže in ulice. Pokušali in kupovali so razstavljeno vino — hvarski plavac, opolo in belo vino, katerega cena je bila 60 do 100 dinarjev. V steklenice, pletenke, sodčke in druge posode so polnili tudi prošek po 180 do 200 dinarjev ter žganje po 200 in 220 dinarjev.

Razpoloženje je doseglo vrhunec popoldne. Gostom, med katerimi je bila skoraj polovica inozemcev, je stopila popita hvarska kapljica v glavo, in pesmi so donele v vseh mogočih jezikih. Opazoval sem več tisočglavo množico, ki se je prerivala, objemala, pela, vpijala in na vse načine dajala duška razpoloženju. Povprašal sem domačina, če je na vinskem seimu vsako leto tako razpoloženje, pa je dejal: Naš vinski sajam je tradicionalen. Ni me kako ove godine, tako i svake godine naš narod slavi boga pijanica. Ali ipak toliko ljudi kao danas i toliko boca kao danas, u Jelsi još nisam video.

So pa v Jelsi še druge zanimivosti, ki so omembe vredne. Poroča je veliko doživetje. Udeležiti se je blizu sto ljudi, ki gredo v povorki v mestno hišo.

Tudi s športom se v Jelsi precej ukvarjajo in imajo celo nogometno igrišče. Ni pa nič čudnega, če je sodnik bos in če med tekmo tekajo ljudje po igrišču. Vrsta ali repov v Jelsi ni, razen pred trafikom, ki prodaja vsake večer po prihodni parnika časopise. Zanimivo je tudi, da v Jelsi nimajo ulic z imeni, marveč poznajo stanovanja vseh domačinov po imenih, kakor Ante Plenković, pok. Grga Jelsa. Podobnih zanimivosti v prelepi Jelsi na Hvaru ne manjka, žal pa Slovenci premalo poznamo ta čudoviti otok. Večino turistov tvorijo inozemci.

Tako lepega turističnega kraja na Južnem Jadranu naj bi se v prihodnje Slovenci v večji meri posluževali, sem si mislil ob odhodu z otoka. P. U.

Ali ste hladnokrvni?

Nekatere osebe znajo sprejemati udarce in pri tem niti z očesom ne trenejo. Druge eksplodirajo kot vodikova bomba pri najmanjšem fizičnem ali sentimentalnem dotiku.

Odgovorite na teh nekaj vprašanj in izvedeli boste, ali ste hladnokrvni ali pa vas lahko prištevamo med ljudi s slabimi živci.

1. Ali vas najmanjše bolečine vznemirjajo?	da	ne
Ali menite, da zaradi tega lahko pride do smrti?		
2. Ali pripada zmagi tistemu, ki prvi udari?		
3. Ali pripada zmagi tistemu, ki dalj časa prenaša udarce?		
4. Ali se znate v družbi zadržati, da napet razgovor ne zaostre s svojimi pripombami?		
5. Ali znate pri igrah izgubljati tako, da pri tem ne spreminjate svojega izraza?		
6. Kdor čaka, ta dočaka. Ali je to resnica?		
7. Ali močno poskočite, če nenadoma slišite močan ropot?		
8. Ali v kinu in gledališču lahko hitro jokate?		
9. Ali menjate razpoloženje po vremenu?		

10. Če vam nekdo pove svoje mišljenje, s katerim se vi ne strinjate (n. pr. o nekem slikarju ali književniku), ali takoj pričnete s polemiko?

11. Ali vas prihod telegrama zelo vznemirja?

12. Ali se takoj bojite najhujšega?

13. Ali se na športni tekmi tako vznemirite, da pričnete vpiti?

14. Ali lahko ostanete mirni in ne prisostvujete fizičnemu obračunu med »močnim« in »slabim« (človekom, ki preti živali, velikim dečkom, ki tepe malega itd.)?

15. Če številka telefona, ki jo kličete, daje znak, da telefon ni prost, ali se obračate na informacije, namesto da bi vztrajali in obračali številke?

Dodajte vsakokrat po eno točko, če ste odgovorili da na vprašanja: 3, 4, 5, 6, 14.

Prav tako, če ste odgovorili ne na vprašanja: 1, 2, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 in 15.

Seštejte točke! Če imate več kot 10 točk, imate »gluha ušesa«. Slabo reagirate.

Če imate 5 do 10 točk pomeni, da ne reagirate niti preveč niti premalo, kar je zelo dobro.

Če imate manj kot 5 točk pomeni, da ste prenapeti.